

Kaanaanmaa

Kaanaan koulun vanhempainyhdistys KANAVA ry
Kaanaan omakotiyhdistys ry
Kaanaan päiväkoti
Raision Kaanaan Martat ry

Kaanaan kylälehti

14. vuosikerta

NRO 1/2022

Säilytä tämä lehti!

Kaanaan omakotiyhdistys, Kaanaan Martat ja Kaanaan koulun vanhempainyhdistys KANAVA järjestävät joulujuhlan perinteiseen tyyliin Kaanaan Kylätalolla

Kaanaan Joulujuhla
la 10.12. alkaen klo 16
Kaanaan koululla

Glögi ja tervetuliais-sanat

Jälkiruoka ja kahvi

Jouluinen Buffet-ruokailu

Jouluista ohjelmaa

Kinkkuarpajaiset
(arpajaisvoittoja otetaan kiitollisuudella vastaan)

Joulupukki vierailee

Lapsille joululahja ja askartelua

Tervetuloa!

Ruokailuliput:
Hinta 25€/aikuiset,
10€ alle 12v,
alle 4v ilmaiseksi
Perhelippu 60€ (2aik.+2lasta)

Ilmoittautumiset 2.12. mennessä:
kaanaanomakotiyhdistys@gmail.com
tai Esko Lehtinen puh. 050 5564520
HUOM. Otathan mukaan käteistä arpajaisia varten.

 Raision Kaanaan Marttojen piparkakkukilpailu
9-11.12.2022
Kaikilla Raision alakouluilla

Tämän vuoden teemana on
TONTTUJEN JOULUYÖ

Käy ihastelemassa Raision alakouluilla piparkakkunäyteikkunoita ja äänestämässä omaa suosikkityötäsi.

Piparkakkukilpailu on leikkimielinen ja sen tärkein tehtävä on innostaa lapsia leipomaan yksin tai yhdessä perheen, ystävien, luokkakaverien, kummien tai muiden läheisten kanssa. Jokainen työ palkitaan ja kaikki leipurit saavat palkinnon.

Piparkakkukilpailuja on järjestetty jo liki 20 vuotta. Hae joulun tunnelmaa ihastuttavista piparkakkunäyteikkunoista!

Lisätietoja Instagramissa: raisionkaanaanmartat

Pääkirjoitus

Vastuuta Kaanaan asuinviihtyvyydestä

Kaanaan välittömässä läheisyydessä on sijainnut vuosikymmeniä Nesteen öljynjalostamo. Päätös öljynjalostamon lopettamisesta oli surullinen, mutta se viritti mahdollisuudet kehittää arvokasta ranta-aluetta muuhun käyttöön. Neste oli vuosikymmenien aikana kehittänyt prosessejaan niin, että hajuhaitat öljynjalostuksesta olivat olleet jo pidempään hyvin lieviä, mutta eivät kokonaan poistuneet.

Nyt keväällä 2022 Neste on hakenut Etelä-Suomen aluehallintovirastolta (AVI) ympäristölupahakemuksen muutosta voidakseen varastoida ja käsitellä erityyppisiä jäteperäisiä raaka-aineita. Hakemuksessa on haettu kevennyksiä muun muassa ilmapäästöjen seurantaan. Lupa-anomus on käsitellyssä parhaillaan.

Kaanaan omakotiyhdistyksen hallitus yhdessä muiden paikallisten asukasyhdistysten kanssa on esittänyt ympäristöluvan muutoksenhausta oman mielipiteen AVI:lle. Siinä edellytetään tarkkoja kriteerejä ja raja-arvoja ilmaan kulkeutuville päästöille. Yhdistys edellyttää tarkkaa analyysiä, millaisia hajua aiheuttavia päästöjä toiminnassa voi syntyä ja miten ne ehkäistään hyvällä suunnittelulla ja seurannalla. Tiedossa on, että normaalit kriteerit ilmapäästöjen rajoiksi eivät toimi, kun hajua aiheuttavat ainesosat voivat olla hyvinkin alle yleisten kemiallisten aineiden hyväksymisrajojen, mutta silti asukkaiden harmina haisteltavissa. Lähtökohtana toiminnassa tulee olla, että hajuja lähialueille ei tule.

Terminaalialueen Tupavuorelta on runsaan kilometrin päässä paljon asutusta sekä Raisiossa että Naantalissa. Vallitsevat tuulet ohjaavat hajupäästöt erityisesti Kaanaan ja Katteluksen alueelle. Naantalissa ja Raision rannikkoalueiden merkitys asuin- ja virkis-

Kimmo Nurmi

tysalueena on kasvamassa koko ajan. Pelko hajuongelmista aiheuttavat korvaamatonta mainehaittaa ja estävät alueen kehittämistä. Raisionlahdella on vilkas venesatama, uimaranta, erinomaiset ulkoilupolut ja lintutorni, joiden ansioista alue palvelee koko Turun talousalueen väestöä. Alueen luontoarvot on todettu kansallisesti merkittäviksi, minkä osoituksena on lahden liittäminen osaksi helmi-hanketta. Lisäksi Meri-Kaanaan alueelle kaavoitetaan uutta toimintaa.

Jätteiden kierrättäminen on vastuullista toimintaa, mutta se ei saa aiheuttaa haittaa lähialueiden kehittämislle. Nyt on Nesteen näytönpaikka kaanaalaisille.

Kimmo Nurmi
Kaanaan Omakotiyhdistyksen
puheenjohtaja

Kaanaassa toimivia yhdistyksiä ja seuroja

- Kaanaan Omakotiyhdistys ry:**
www.omakotiliitto.fi/kaanaanoky
HUOM täältä löytyy myös kaikki edellisten vuosien Kaanaanmaa-lehdet!
- Kaanaan koulun vanhempainyhdistys Kanava ry:**
www.facebook.com/Kaanaan-koulun-vanhempainyhdistys-Kanava-ry
- Kaanaan päiväkodin vanhempainkerho:**
www.facebook.com/Kaanaan-päiväkodin-vanhempainkerho
- Katteluksen Asukasyhdistys ry**
www.facebook.com/groups/Kattelus/
- Raision Kaanaan Martat:**
www.facebook.com/Raision-Kaanaan-Martat
www.martat.fi/marttayhdistykset/raision-kaanaan-martat
- Raision Pyryt ry:**
www.raisionpyryt.fi
- Raision Jumpparit:**
www.raisionjumpparit.fi
- Raision Nappulaliiga:**
www.raifu.fi/nappulaliiga/

Kaanaan koulun salivuorot

Kaanaan koulun salivuorot							
	ma	ti	ke	to	pe	la	su
	Koulun käyttö	Koulun käyttö	Koulun käyttö	Koulun käyttö	Koulun käyttö		12-14 Koulu
16:00						15:30 Kaanaan Oky	RaJu
16:30							
17:00	RaJu	RaiFu	RaiFu	RaiFu	RaiFu		
17:30							
18:00							
18:30	RaiFu	Kuula/yu					
19:00							
19:30							
20:00		Raision opettajat		RaisU/sb			
20:30	Juonala						
21:00							
21:30							
22:00	SALIVUOROT PÄÄTTYVÄT						
	Lisätietoja						
	Kaanaan Omakotiyhdistys ry			> omakotiliitto.fi/kaanaanoky			
	Kuula			> raisionkuula.sporttisaitti.com			
	Raisio Futis ry			> raifu.fi			
	Raision Jumpparit ry			> raisionjumpparit.fi			
	Raision Urheilijat ry			> raisu.fi			

INFO Kaanaan omakotiyhdistys ry

Lentopallovuoro

Yhdistyksellä on lentopallovuoro Kaanaan koulun liikuntasalissa lauantaisin klo 15.30–17.00. Lisää pelaajia mahtuu hyvin mukaan! Kysy lisätietoja numerosta 050-5414464.

Vuokrattavat välineet

Yhdistyksellä on myös vuokraustoimintaa; yhdistys vuokraa juhlatelttaa 3m x 6m (tiedustelut 040-832 3589), betonimyllyä (050-745654), kannettavaa äänentoistojärjestelmää esim. juhliin (040-166755), akkukäyttöistä pensasleikkuria (050-5414464) ja oksasahaa (02-4397372)

Omakotitalkkari

Kaanaan omakotiyhdistyksen Omakotiliittoon kuuluvat jäsenet voivat käyttää Raision omakotiyhdistyksen omakotitalkkaria. Omakotitalkkarin voi tilata numerosta 040-809 6888. Talkkarin tuntiveloitus on 8 €/h + matkakulut 0,46 €/km. (Vuoden 2022 taso). Sitovat hinnat ilmoitetaan Raision omakotiyhdistyksen nettisivuilla.

Miten liittyä jäseneksi?

Omakotiyhdistyksen jäseneksi voi liittyä osoitteessa www.omakotiliitto.fi/kaanaanoky. Vuosimaksu 26,00 euroa sisältää jäsenyyden myös omakotiliitossa kaikkine jäsenetuineen.

Yhteystiedot

Yhdistyksen nettisivulta löydät myös yhdistyksen muut yhteystiedot. Voit ottaa yhteyttä yhdistykseen sähköpostilla kaanaanomakotiyhdistys@gmail.com tai puhelimitse 040-7166755 tai 050-5414464

Aikaisemmat Kaanaanmaa- lehden numerot

Yhdistyksen nettisivulla on linkki kaikkiin aikaisemmin julkaistuihin Kaanaanmaa-lehtiin. Sieltä voit hakea uudelleen edellisten vuosien lehtien artikkelit.

Kaanaanmaa –lehti
Painos: 1100 kpl
Ilmoituskoot ja hinnat
1/16s 60€
1/8s 120€
1/4s 240€
1/2s 480€

Toimituskunta:
Päätoimittaja Kristiina Löfgren
Kimmo Nurmi, Kaanaan OKY
Esko Lehtinen, Kaanaan OKY
Katri Mikkola, Kaanaan Martat
Kaisa Mäntynen, KANAVA
Miia Suominen, OKY
Maria Virko, Kaanaan päiväkot

Painopaikka:
Salon Lehtitehdas
Taitto:
Turun ammatti-instituutti /
Media-alan opiskelija Irina Jortikka
opettajanaan Markku Pennanen

Vaaraa ilmoitustilaa seuraavaan lehteen:
Kristiina Löfgren
kristiina.lofgren@hotmail.com
Palautteet ja juttuideat:
kristiina.lofgren@hotmail.com
Kannen kuva: Kari Vainio

Kadonnutta Kaanaata

Kaanaa oli vielä 1940 -luvun lopulla syrjäinen pientilavaltainen syrjäkylä maalaiskunnan lounaiskolkassa. Viljelykseen kelpaavat tasankomaat oli lähes kaikki aikojen kuluessa raivattu pelloiksi. Yhteydet muuhun maailmaan olivat junayhteys Tammiston ja Paikkarin seisakkeilta sekä maantieyhteys Naantalintien kautta. Naantalissa kaupungissa oli monipuolisemmat palvelut kuin Raision pienessä maalaiskirkonkylässä, asiointimatkat suuntautuivatkin usein sinne. Paikkarista alkaneen kapean ja syksyisin kuraisen Kaanaantien pyöränurat olivat jo alkaneet vähän levitä kumipyöräkärriin ja muutaman auton myötä, mutta keskellä tietä näkyvä kavioura kertoi, että hevosilla oli vielä tärkeä asema monissa kuljetuksissa. Vanton puutarhan tienoilla tie muuttui Tammistontieksi jatkuen radan yli Lietsalaan. Henkilöautoja ei kylästä kovin monia löytynyt. Niemmen eteläosan rannat olivat paljolti

turkulaisten kesänviettopaikkana omissa huviloissaan ja kyläläisten omistamissa rakennuksissa.

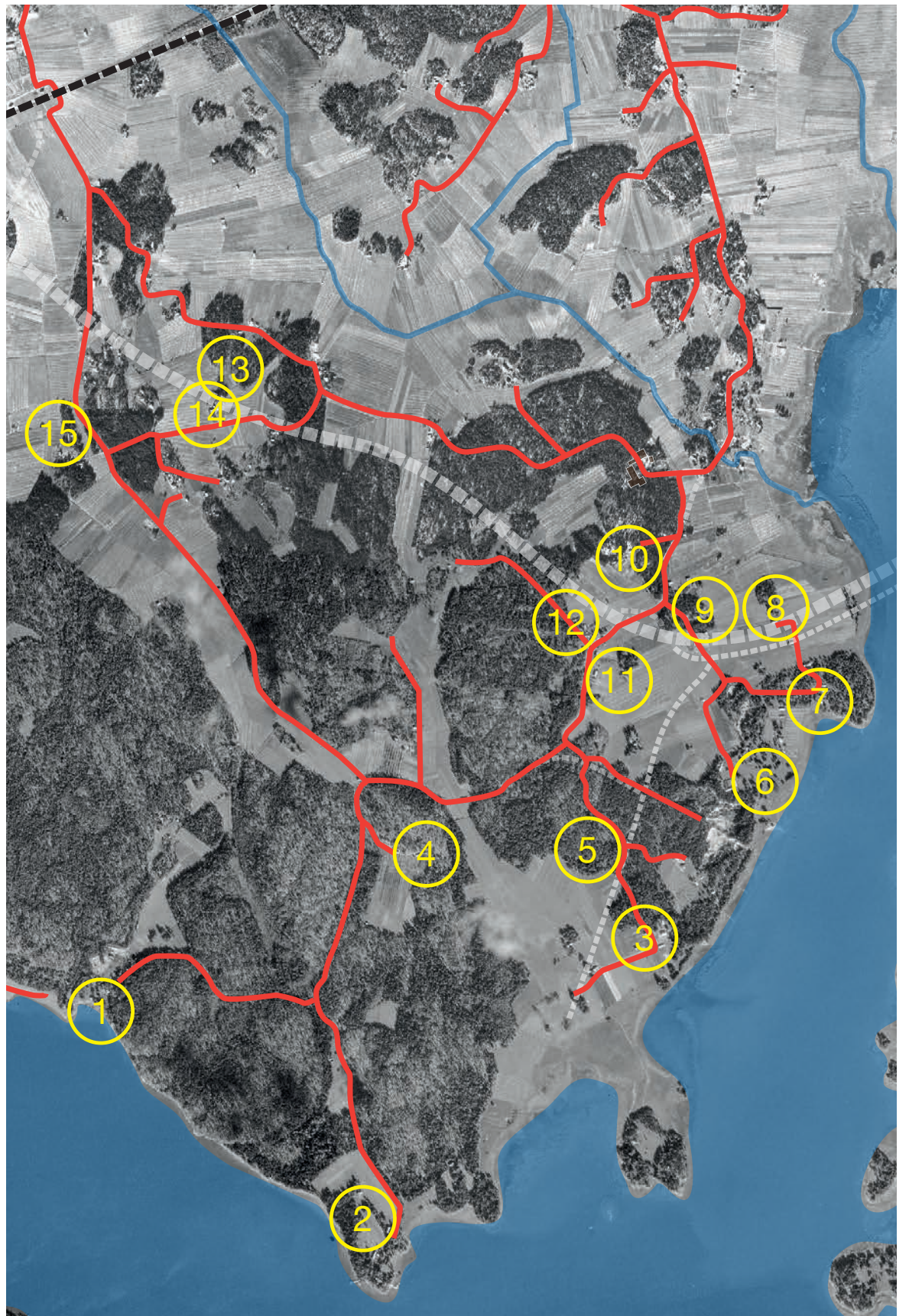
Useimmilla asukkaalla oli lehmä tai kaksi ja vähän kasvimaata, jotka antoivat perustoimeentulon. Alueella oli lukuisia pieniä ja keskisuuria puutarhoja, joiden omistajat kävivät myymässä tuotteitaan Naantalissa ja Turun toreilla. Miehet kävivät töissä paljolti Turussa, mutta Raision tehtaiden ja IVO:n voimalaitoksen rakentamisen yhteydessä ja jälkeen löytyi töitä vähitellen lähempääkin. Lähin oppikoulu oli Naantalissa, jonne kuljettiin polkupyörillä tai kävellen. Junakyydillä jotkut kävivät koulunsa myös Turussa. Raision yhteiskoulu aloitti vasta 1957. Nesteen jalostamon tulo 1950 -luvulla toi sitten paitsi uuden tieyhteyden, myös paljon uusi asukkaita omine tapoineen ja tarpeineen. Jotain menetettiin, mutta ehkä myös uutta parempaa saatiin tilalle.

Haahdenniemi

Merenheimon talo

Merkittäviä, jo hävinneitä asuinpaikkoja olivat mm.

1. Nesteen säiliöalueen alle jäänyt Moton kalastajatalo.
2. Niemen kärjessä jalostamon alueella viimeksi Rettingin omistuksessa ollut Viherjäisten tila.
3. Perttalan puutarhatilan vasta hiljattain purettu talouskeskus.
4. Kivisniemen puutarhatilalla aloittanut Paavo Liuku perusti tänne uuden puutarhan rakennukseen.

5. Vain kesäkäytössä ollut Turun kaupungin nuorisoleiripaikaksi tehty kookas rakennus.

6. Kauniilla rinnetontilla sijainnut Santalan tila, jonka alueelta on kaivettu isot hiekkavarannot.

7. Haahdenniemen tila, jonka päärakennus vasta äskettäin purettiin uuden uimarannan vierestä.

8. Viilikaupasta tunnetun Peltolan (Örnbergin) Eelin pientila, joka lopulta jäi soranoton jalkoihin.

9. Kaltelan tila, jonka soranummi oli aikoinaan nuorten tanhu- paikkana, jäi myös Naantalintien alle.

10. Katteluksen talo, jonka 13 lapsisessa perheessä ovat monien kaanalaissukujen juuret.

11. Vastamäki, jonka isossa salissa pidettiin aikoinaan Kaanaan pienviljelijäyhdistyksen myyjäisiä.

12. Naumalaksi nimensä muuttaneen Stenmannin perheen talo Kattelmäntien varrella.

13. Hietämäkien omistama Satulavahan tila jäi Naantalintien alle. Jäänteitä vielä pyörätien varrella.

14. Jäärnin/Merenheimon talo Satulavahantien varrella jäi myös uuden tien alle.

15. Reunasen saha, vaikka Naantalissa puolella oli tärkeä oma-toimirakentajien palveluntuottaja.

Tiedot perustuvat Helge Valtozen muistelmiin ja muutaman muun kaanaalaisen "alkuasukaan" kertomuksiin.

Santala

Esko Lehtinen

Järviniityn kunnallistekniikan saneeraus 2019 – 2022

Järviniityn alueen kunnallistekniikan nelivuotinen saneerausprojekti on valmistumassa juuri näinä viikkoina. Hankkeen kokonaishinta oli noin 4 M€ jakautuen suunnilleen puoliksi katurakennuksen ja Raision veden kesken. Nyt käyttöikänsä päähän tullut vesi- ja viemäriverkosto rakennettiin yli 50 vuotta sitten ensimmäisenä Kaanaan alueelle, tänne oli muodostunut pieni alueellinen taajama **Kaarlo Halmeen** teettämän asemakaavan perusteella. Raision/Naantalinvälisen vesilaitoksen vähän aikaisemmin rakentama runkovesijohto kulki Haikarin peltojen poikki. Ensimmäinen vesi- ja viemäriverkosto rakennettiin n. 1969. Pienpuhdistamo tuli Haikarintien varteen Eloorannan riihen tontille. Viemärointi on sittemmin yhdistetty alueelliseen verkostoon.

Tämän neljännen rakennusvaiheen urakoitsija oli LM Infra työnjohtajana **Jussi Ruusu**. Yrityksen juuret ovat Loimaalla, LM periytyy Loimaan Maanrakennuksesta. Nykyisellä nimellä on toimittu

vuodesta 2019 lähtien, kotipaikkana Paimio. Pääomistajana on Teahan Oy. LM Infra palveluksessa on 8 – 12 työntekijää ja suunnitelleen saman verran omaa konekantaan. Rakennusmestari Jussi Ruusu on ollut alalla 38 vuotta, joten ammattikokemusta monenlaisista töistä on ehtinyt kertyä. Työmenetelmät ja kalusto on alkuajoista paljon muuttunut, mutta Jussi sanoo hyvin pysyneensä mukana. Työt tehdään tilaajan suunnitelmien mukaan, mutta tällaisessa saneerauskohteessa tiedot olemassa olevien putkiliittymien paikoista ovat sen verran puutteellisia, että usein asiat joudutaan ratkaisemaan paikan päällä yhdessä asukkaiden kanssa. Työnjohdon paikallaolo on välttämätöntä. Hyvin ovat asukkaat tienrakentajiin kuitenkin suhtautuneet, suurempia ristiriitoja ei ole syntynyt. Liikkumisen häiriöt on ymmärretty väliaikaisina ja omaksi parhaaksemme. Hyvään sopuun vaikuttaa myös se, että urakoitsijan henkilökunta on pyrkinyt olemaan väleissä ja keskustele-

maan asukkaiden kanssa. Saneerausurakan tilaajina ovat paitsi Raision kaupunki myös Raision Vesi, Caruna sähkövastaullisena ja DNA teleputkistojen osalta. Tänäkin vuonna on rakentajaporukkaan sopinut yksi nainen, **Viivi Hiltunen** on saanut maanrakennuskoneen kuljettajakoulutuksen ja ollut alan töissä jo pari vuotta. Tulevaisuudessa ehkä haku jatkokoulutukseen.

Merja ja Markku Lehtilä ihmettytti, kuinka monta kertaa putkikaivantoa on jouduttu samasta kohtaa avaamaan, onko suunnitelmien yhteensovittaminen ollut riittämätöntä. Toinen naapuri ihmetteli, mitä tapahtuu kaupungin lunastamalle tiealueelle jääneelle pensasaidan juurelle, kun se taas kasvaa tuleeko kaupunki sitä hoitamaan. Ainakin Juuritien risteyksessä näköesteenä ollut pensasaita pitäisi siirtyä kauemmaksi tiestä.

Työn tilaajan eli Raision kaupungin edustajana on koko hankkeen ajan toiminut ins. **Riku Järvinen**. Hänenkin mukaansa täl-

Viivi Hiltunen kolleegoineen viimeistelee pientareita.

Markku ja Merja Lehtilä

Tieurakka alkoi keväällä puiden kaadolla.

Putkiliitokset kaivannossa ovat käsityötä.

laisen saneerausalueen rakentaminen on paljon monimutkaisempaa kuin uudisrakennuskohteen. Suunnittelijoilla ei ole tarkkoja tietoja vanhojen putkien sijainneista ja tämä sekä asukkaiden työnaikainen kulkuyhteyksien järjestäminen vaatii runsaasti paikan päällä työn edistyessä tehtäviä ratkaisuja. Täällä Haikarin- ja Järviniityntien välisen takalenkin ansiosta peräkylän liikenne sujui hyvin. Terhokujan nimellä tunnetun kevyen liikenteen väylän käytöstä syntyi tosin keväällä vääntöä asukkaiden kesken. Kaupunki ratkaisi kiistan kieltämällä autoliikenne tällä oikopolulla.

Järviniitty oli Rikulle jotenkin tuttu jo pikkupojasta. Toimiminen Kaupungin infrarakentamisen valvojana 20 vuoden ajan on miehen

tutustuttanut niin koko kaupungin teihin kuin alueen maanrakennusurakoitsijoihinkin. Kaikkiin neljään Järviniityn rakennusvaiheeseen urakkatarjouspyyntöön on tullut toistakymmentä tarjousta. Vaikka joka vuosi on tullut valituksi eri urakoitsija on työt tulleet suoritetuksi ihan hyvin. Asukkaat ovat pienestä alkuepäilystään päästyään suhtautuneet ymmärtävästi oman pihapiiriinsä ja kulkemiseensa kohdistuneisiin muutoksiin. Kun työt nyt alkavat valmistua huomataan ja arvostetaan kylän kasvojen kohotuksen hyötyä.

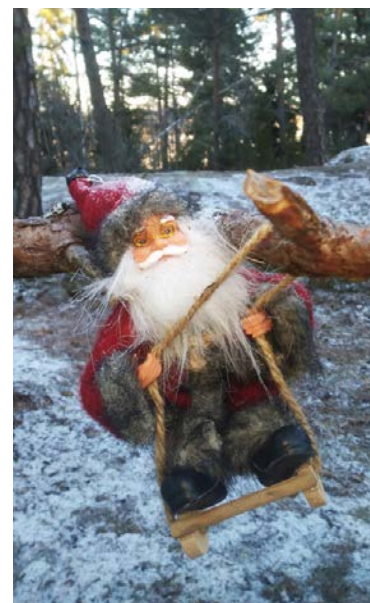
Lehden julkaisuaikana meillä on ilmeisesti jo käytössä koko alueen uusi tieverkosto omine liittymineen Kaanaantielle. Pidetään silti ajonopeudet kurissa (max.30 km/h) ja nautitaan uudesta tiestä.

Esko Lehtinen

Isovuoren luontopolku

Isovuoren polulla on ollut kiitettävästi kulkijoita. Tarkoitus on uusia polun varren heijastintei- pit niin, että siellä on iltaisinkin mukava kävellä otsalampun valossa. Keväällä saimme polkujen lähtöpisteisiin muutamia suurempia ja selkeämpiä opastauluja, joissa on mukana myös Järviniityn polut. Nimimerkki Eveliina on julkaissut aiemman Isovuoren koiraretki bloginsa lisäksi tarinaa myös Järviniityn poluista. Käykääpä vilkaisemassa osoitteessa <https://koiraretkella.com>.

Jotkut käyttäjät ovat innostuneet joulun tienoilla koristelemaan polun varsia meidän muiden iloksi, kiitos teille. Tässä muutamia näytteitä viimevuoden joulupolun varrelta.

Kuvat: Sakari Alaranta & Kristiina Löfgren

Tilannekatsaus E18-tiehankkeeseen

E18 –tien Naantalin ja Raision välinen tiesuunnitelma valmistuu loppuvuodesta 2023 ja hankkeen pitäisi olla valmis toteutettavaksi 2020 –luvun puolivälissä.

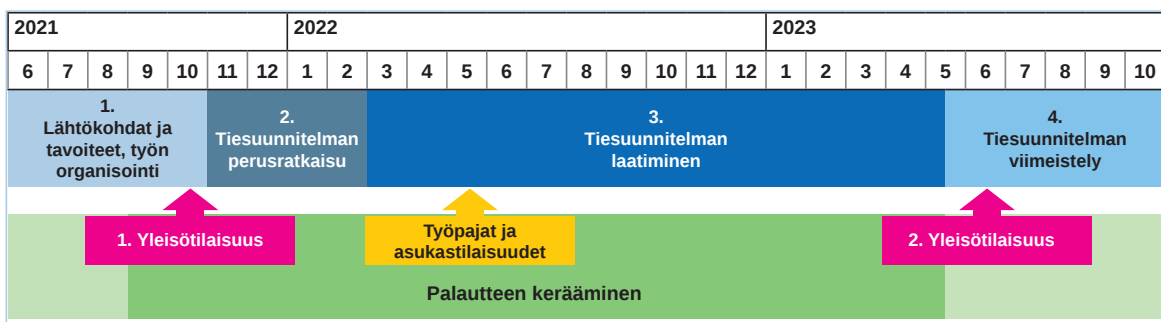
Väylän verkkosivujen palaute-lomakkeella voi antaa palautetta ja esittää kysymyksiä koko tiesuunnitelmavaiheen ajan.

Kesäkuussa järjestettiin kaksi kuntakohtaista kaikille avointa työpajaa, joissa käsiteltiin tiesuunnitelmaluonnoksia. Osallistujilla oli mahdollisuus antaa palautetta suunnitelluista maanteiden, jalan-

kulun ja pyöräliikenteen väylien, katujen ja yksityisteiden järjestelyistä sekä suunnitellusta meluntorjunnasta. Tilaisuuksien esitysmateriaalit, karttakyselyn kommentit ja yleisökysymykset vastauksineen sisältävät muistiot ovat ladattavissa Väylän sivuilta vayla.fi/naantali-raisio.

Muutamia poimintoja työpajakeskusteluista

Raision työpajan osallistujat esittivät huolensa Krookilan eritasoliit-

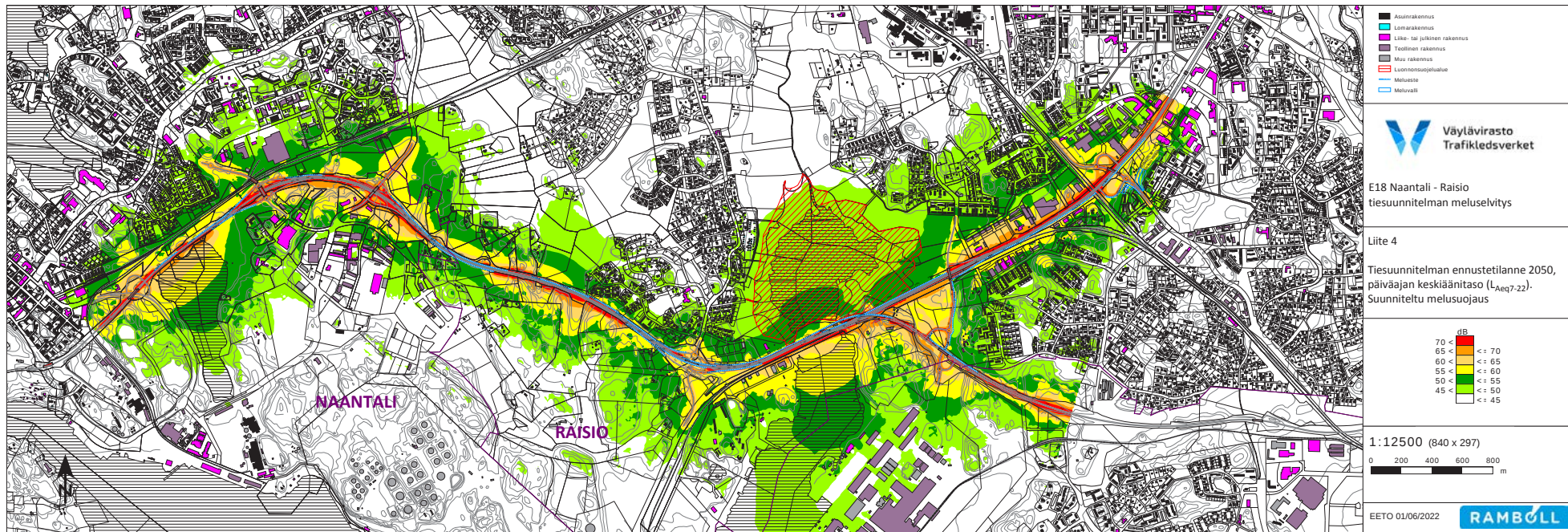
tymän alueen tienkorkeudesta. Päättien tasausta tullaan nostamaan niin, että se ylittää ympäristöviranomaisten määrittelemän tulvariskirajan. Lisäksi tien kuivatusjärjestelmät tulevat muuttumaan. Pyörätien korkeudesta erikseen ei ollut keskustelua.

Kaupunkilaisia kiinnostivat myös meluntorjuntaratkaisut ja

melun leviämisen mallintamisen ja laskennan periaatteet. Katteluksen asutomessualueen ja Kaanaanrannan kohdalle tulevien meluseinien korkeus herätti keskustelua. Korkeat 5-6 –metriset meluseinät ovat tarpeen meluhaittojen vähentämiseksi. Meluseinistä huolimatta melutaso voi nousta joillain alueille.

Osan matkaa rakennetaan myös riista-aita. Eläimille jätetään kulkuväylä Satulavahan risteys sillan alta.

Katri Mikkola

Kaanaan ”nähtävyydet”

Muistutetaan mieliinne Kaanaan omakotiyhdistyksen tekemän nähtävyyksien olemassaolosta. Käykää ihmeessä perheenne, tuttavienne ja ystävien kanssa kiertämässä Kaanaan nähtävyydet-reittiä, johon on QR-koodein liitetty kertomukset kustakin nähtävyyden historiasta. Reitti kulkee Vuorenpäästä koulun kentälle läpi Kaanaan ja sen voi toteuttaa myös toisin päinkin.

Käy nyt reitti läpi ja koodaa tarkemmat tiedot nähtävyyksistä eli ota älypuhelimellasi kuva QR-koodista ja saat lisätiedot nähtävyydestä puhelimeesi. Helppoa ja kivaa puuhaa koko perheelle!

Nähtävyydet reitin varrella oheisen kartan mukaan:

1. Vuorenpää
2. Louhelantie
3. Järviiniityn risteys
4. Sommaro
5. Totko
6. Mattilan kauppa
7. Jaakkola
8. Siirtolapuutarha
9. Nuorisotalo
10. Kattelus

KAANAA TUTUKSI

Kaanaan omakotiyhdistys

1. Vuorenpää

TURUN TIMANTTISAHAAUS OY

MIKA BUTTERLIN

Lampitie 12
21120 RAISIO

0400 713 388
mika.butterlin@gmail.com

Timo
RANDELL

Maalausliike puh 050 4415 255

Kuva: Kari Vainio

Vamos a la Playa del Raisio!

Hahdenniemen uimarannalla kävi melkoinen vilskettä juhannuksen ja elokuun lopun välisenä aikana, jolloin uusi hiekkaranta grillauspaikkoihin ja rantaravintoloihin aukesi veneilijöiden, uimareiden, auringon palvojien ja ruokailijoiden käyttöön. Vappuna pääsi jo grillaillemaan uuteen grillauspaikkaan, toisen grillipaikan valmistuttua avajaisiin 8. heinäkuuta.

Satama-alueen monipuolinen kehittäminen on yksi Raision kaupungin strategisista toimenpiteistä, jossa tavoitteena on aiempaa monipuolisemmin palvella veneilijöitä, matkailijoita ja asukkaita. Uusia kesäaikaisia palveluita saatiinkin ripeästi ja runsaasti uimarannan alueelle. Jo talvella oli mahdollisuus avantouintiin ja saunomiseen kuu-kauden mittaisena pilottina, jossa satamapäälliköllä oli mittava rooli ja työpanos.

Kaupungintalolla uimaranta-alueen kehittämistyön nimeksi muodostui Playa del Raisio, joka on jo jäänyt vahvasti kuntalaisten arkikieleen ja joka päätyi myös rantaravintolan nimeksi. Hauska työnimi herätti hilpeyttä kansallisessa mediassakin, ylittäen uutiskynnyksen useaan otteeseen pitkin kesää.

Kaikkiaan Hahdenniemen alueen kehittämiseen kaupunki varasi 120 000 euroa, josta osalla rahoitettiin kaupungin rantaravintolaan liittyvät työt, alueen yleisilmeen siistiminen, hiekkarannan rakentaminen ja laiturin jatke uimaan pääsemiseksi. Rahoitus riittää myös liikuntarajoitteisten esteettömään mereen kulkemisen mahdollisuuteen. Alueelle tuotiin myös pukukopit ja järjestettiin suihku- ja wc -mahdollisuudet. Beach volley -kentän odotetaan valmistuvan vielä vuoden 2022 aikana ja ensi kesäksi tavoitellaan ravintolaan saateen varalle osin katettua terassia, joka ruuhkien välttämiseksi myös laajennettaisiin. Kaupungin stra-

tegisen tavoitteen toteuttamiseksi infralautakunta esittää Raision ensi vuoden talousarvioon alueen parannustöiden lisäksi määrärahaa Hahdenniemen alueen pitkäntähtäimen kokonaissuunnitelman laatimista varten. Tavoitteena on laatia ideasuunnitelma koko alueen kestävästä kehittämisestä.

Kaupungin lisäksi myös yritykset olivat hienosti mukana alueen kehittämisessä. Uudet grillauspaikat saatiin Betonilaatta Oy:ltä ja A-Laitureilta hyppyponttoonin lasten ja nuorten käyttöön. Valitettavasti myös valkopeskikihahet löysivät hiekkarannan. Loppukesästä ranta narutettiin hahien häätämiseksi, jossa satamapäällikkö **Harri Riitamon** mukaan onnistuttiin hyvin.

Alueen kehittyminen mahdollisti laajemmat ravintola-/kioskipalvelut yrittäjän vuokratessa tilat käyttöönsä. Myös veneiden talvisäilytysalueelle karavaanareiden matkaparkin pysäköintipaikat

Naantalien asuntomessujen ajaksi. Riitamon mukaan karavaanarit löysivät odotettuaakin paremmin Raisioon yöpymään ja monet käyttivät uimarannan ja ravintoloiden palveluita vierailun aikana. Kaupunki teki palvelusopimuksen, joka mahdollisti selkeän ja yksinkertaisen tavan varata paikka halutulle yöle ja haluttuun paikkaan. Palautetta matkaparkista saatiin keskiarvolla 4,5/5. Ehkäpä tätäkin palvelumuotoa kehitellään jatkokäyttöön.

Kaupungilla on ehdottaa päätöksentekoon useita uusia ideoita ja palveluita tulevalle talvella ja kesällä, joista osa on saatu alueella ja rannalla kävijöiden palautteena. Toivelistalla on avanto- ja talviuinnin sekä saunomisen jatkuvuus, pysäköintitilan lisääminen, alueelle erilaisia teemailtoja ja tapahtumia, lapsille leikkivälineitä, ulkokuntosali ja telttapajikoja rannan läheisyydessä olevaan metsään.

Hahdenniemen veden laatu on puhututtanut ja epäilyttänytkin rai-

Kuva: Saira Rintee

siolaisia. Kaupungin nettisivujen mukaan kaupungin ympäristöterveydenhuolto valvoo uimarantojen veden laatua. Veden laatu on tutkittu ja pohjasedimentit kairattu, ja niiden perusteella ranta on yhtä uimakelpoinen kuin muukin Suomenlahti. Myös sinileviä seurataan aistinvaraisesti. Uimaveden laadusta tiedotetaan myös rannassa ilmoitustaululla. Koirien uittaminen uimarannalla on kuitenkin kielletty. Satamassa koiria voi uittaa esimerkiksi veneiden laskuluisen vieressä, hyviä paikkoja löytyy myös Timalipolun varrelta.

Kaupungin palvelujen lisäksi uuden uimarantaravintolayrittäjän toimesta on ollut pysyvästi vuokrattavana mm. kumivene, sup-lautoja ja rantatuoleja. Myös moottorivenettä ja vesijettiä on voinut vuokrata sopimuksen mukaan. Odotettavissa on, että palvelujen pariin päästään taas vappuna 2023. Myös vesijetti tulee saamaan oman ponttoonilaiturin turvallisemman käytön varmistamiseksi. Yrittäjä välittääkin nöyrimmät kiitokset kaupungille erittäin hyvästä yhteistyöstä.

Toisena yrittäjänä nälkäisiä ruokailijoita on alueella jo pitkään palvellut laivaravintola Bruno terasseineen. Myös suosittu mattojen pesupaikka löytyy ja mattojen kuivuessa voi vaikka lähteä patikoimaan kaksilla noin neljän kilometrin pituisilla luontoreiteillä.

Opaskyltein varustettu Timalipolku kulkee sataman rantamaisemissa ja jalopuumetsissä, kun taas Uikkupolun viitoitettu reitti kulkee Raisionlahden ympäri. Uikkupolun varrelta löytyy myös suosittu, uudehko lintutorni, josta nähdään vuosittain yli 200 lintulajia.

Veneilijöille löytyvät monipuoliset huolto- ja myymäläpalvelut alueen eri yrittäjien toimesta. Satama-alueella on mastonosturi ja veneiden laskumahdollisuudet niin pienille kuin suuremmillekin veneille. Kun Raision kunta sai Hahdenniemen tilan ranta-alueet omistukseensa vuonna 1963, se aloitti venesataman rakentamisen. Aluksi venesatamassa oli yksi iso laituri ja noin 25 venepaikkaa sekä mattolaituri (Lähde: Wikipedia). Tällä hetkellä Lounais-Suomen suurimmalta venesataman alueelta löytyy autoille yli 400 pysäköintipaikkaa ja Raisio Marinassa veneille 800 kotisataman laituripaikkaa, 17 vieraspaikkaa ja 250 talvisäilytyspaikkaa. Sataman laiturin ja talvipaikat ovat olleet erittäin suosittuja, sillä laituripaikat on loppuunmyyty jo toukokuun aikana. Kysyntä kasvaa alueen kehittämisen ja palveluiden lisääntymisen myötä. Myös Raisio Marinan some somettaa hyviä signaaleja kaikille veneilijöille.

Elisa Vuorinen

Kuvassa Raision kaupungin tekninen johtaja Timo Oja, kaupunginjohtaja Eero Vainio, satamavastaava Harri Riitamo ja kaupungin insinööri Mikko Kuntti. / Kuva: Saira Rintee

Syksyiset lehdet voidaan nurmikoltakin haravoida hakkeella katetulle alueelle ja jos haluaa varmistaa, että ne eivät lähde tuulen mukaan voi lisätä päälle pienen kerroksen haketta. Luonto kyllä hoitaa osuutensa.

Tallaa nurmikoi

Kun sadekausi alkaa savannilla, kulottuneet maat viheriövät hetkessä luoden elollisille uskoa kauneuteen, mannaan ja menestykseen. Lieneekö nykyihmisenkin estetiikan taju peräisin savannilta – että viljavat vainiot ja trimmatut nurmikentät edustavat mannaa ja menestystä. Siksi ensimmäiseksi pihalle halutaan nurmikko.

Luonnossa heinäkavien heimo on monenlaisissa olosuhteissa selviytynyt, mutta nykyiset nurmet ovat jalostettujen ja valikoituneiden heinäkavien monokulttuureja ja siten melko vaativia hoidettavia. Kaunis ja kulutusta kestävä nurmikko vaatii valoa, kohtuullista lämpöä, kosteutta, ravinteita ja juuristolle happea. Nurmikko pysyy tiheänä, kun se leikataan säännöllisesti matalaksi ja estetään näin ruohomättäiden syntyminen. Kaikki ylimääräinen eloperäinen aines, mm. syksyn lehdet, on poistettava nurmikon päältä, koska maa-aines aines estää valon ja etenkin hapen saannin.

Nurmikkoheinien juuristo on kymmenestä viiteentoista senttimetrin syvyinen ja kasvialustan pitää täyttää sen vaatimukset tältä syvyydeltä lämpimyydestä,

kosteudesta, ravinteiden pidätyskyvystä ja hapekkuudesta sopivissa suhteissa. Etenkin varjossa liiallinen kosteus ja tiiveys johtavat hapen puutteeseen ja nurmikavien tukehtumiseen. Sammal sen sijaan viihtyy ja voi hyvin – sillä hän ei olekaan juuria.

Nurmikon perustaminen alkaa pohjamaan muotoilulla. Pohjamaan pinta muotoillaan aina rakennuksesta poispäin viettäväksi vähintään kolmen metrin matkalla ja niin, että kasvialusta voidaan levittää riittävän paksuna kerroksena sen päälle. Vesi kulkee pohjamaan pinnalla ja siksi muotoilu pitää tehdä huolella: pohjamaan pinnan tulee viettää niin, että vesi kulkeutuu oikeaan suuntaan, siihen ei saa jäädä vettä kerääviä kuoppia eikä koneen renkaiden painumia, kannot poistetaan ja nyrkkiä isommat kivet on syytä kerätä pois, koska rousta nostaa niitä pintaan.

Hyvä kasvialusta on kivennäisainesten, saven ja humuksen sekoitus. Myynnissä olevat, sertifioidut nurmikko- ja puutarhamullat ovat lisäksi kalkittuja ja lannoitettuja. Muotoillun pohjamaan päälle levitetään riittävän paksu kasvialusta, kerros muotoillaan tasaiseksi ja tiivistetään jyräällä niin, että siihen ei jää eikä tule edes kävellessä painumia. Ennen kylvöä tai siirtonurmikon levittämistä, kasvialusta kastellaan

kunnolla. Nurmikon siemenet itävät, kun lämpötila on yli kahdeksan astetta ja taimettuvat muutamassa viikossa riippuen siemenseoksen lajikkeiden kirjosta. Siirtonurmikko juurtuu alustansa noin kahdessa viikossa.

Nurmikko on pihassa hyvä elementti, mutta sen ei tarvitse olla ainoa ja kaikkialla kasvava. Puiden

ja pensaiden juuristoalueilla nurmikko on jopa haitallinen, koska se estää puolestaan niiden hapen, veden ja ravinteiden saantia ja yhtä kaikki leikkurilla puikkelehtiminen ja kiertely muun kasvillisuuden seassa on aikaa vievää. Usein näkee leikkurin tai siimaleikkurin vaurioittamia puita; tyven ja juuriston vaurioituminen tarkoittaa

puulle pitkää taistelua eloon jäämisestä. Kaikille osapuolille on parempi, että nurmikko rajoittaa muista kasvillisuusalueista erikseen siinäkin tapauksessa, että robotti hoitaa väsymättä leikkaustointaan.

Anne Hanhiniemi,
hortonomi

Koirien asialla – koirapuisto Kaanaaseen

Kaverukset Timi ja Roope omistajineen.

Olen todennut päivittäisillä lenkeilläni omistajieni kanssa, että meitä koiria on Kaanaan alueella todella paljon. Tämä havainto on varmasti totta. Sen takaavat tekemäni runsaat hajuhavainnot ja koirakavereiden kohtaamiset Rai-

sionlahden, Isovuoren metsän, Kaanaan ja Katteluksen sekä Viheriäisten mainioilla kulkureiteillä.

Omistajamme ovat hyvin lainkuuliaista porukkaa. Kun kohtaan kaverin, he pitävät meidät tiukasti kytkettynä, emmekä pääse vapaasti peuhaamaan. Fyysisen ja henkisen kehityksen kannalta tilanteemme ei ole paras mahdollinen. Olisi hyvin tärkeää päästä juoksemaan vapaasti, vähän temmeltämäänkin joskus kaverin kanssa. Oppisimme sosiaalisia taitoja, joita kuulemani mukaan on minulla ja muilla kavereilla varaa parantaa. Vähentäisi siinä omistajankin ahdistus, josta olen kyllä vähän huolissani.

Olen keskustellut asiasta useiden koirakavereitteni kanssa ja delegoinut yhteisen toiveemme koirapuiston rakentamisesta Kaanaan alueelle edelleen Kaanaan omakotiyhdistykselle. Yhdistys onkin kuunnellut uikutustamme herkäällä korvalla ja tehnyt esityksen Raision kaupungille koirapuiston rakentamiseksi. Tästä olemme hyvin iloisia. Sopiva sijainti olisi Kaanaantien alussa olevan grillikioskin välittömässä läheisyydessä voimalinjan alla. Esittämämme paikka tuskin soveltuu asuin- tai teollisuusrakentamiselle. Tässä koirapuisto palvelisi erinomaisesti meitä koiria myös Kaanaata huomattavasti laajemmalla alueella.

Koirapuisto tarjoaisi ainutlaatuisen lisäpalvelun myös automatkailijoille ja Haadenniemiessä pysähtyville veneilijöille. Kohteessa on hyvin paikoitustilaa ja lisäksi voisimme aterioita omistajiemme kanssa grillillä.

Emme juuri hauku, kun leikimme ja kirmaamme. Siksi koirapuistosta tuskin aiheutuisi häiriötekijöitä, sillä Kaanaanrannan omakotitalojen ja koirapuiston väliin jäisi metsikköä. Päinvastoin koirapuiston aktiivinen käyttö vähentäisi grillin ympäristön ajoittaista levottomuutta.

Siis – koirapuisto Kaanaaseen vaikka talkoovoimin.

Timi haluaa koirapuiston Kaanaaseen.

Timin ajatukset puhtaaksi kirjoitti Sakari Alaranta

Asuntomessuale Raisiossa vuonna 1997.

Raision asuntomessuista 25 vuotta - Katteluksen alueen ylläpidossa parantamisen varaa

Asuntomessut Naantalissa ovat olleet maantieteellisesti lähempänä, kuin milloinkaan aiemmin. Aivan naapurissa, Raision Kaanaanalla sijaitsevalla Katteluksen asuntoalueella järjestettiin Raision asuntomessut vuonna 1997. Tuolloin teemana asuntomessuorganisaation nettisivujen mukaan oli ”turvallinen ja terveellinen asuinympäristö, luonnonmukainen viherrakentaminen ja luonnonmukainen valaistus”. Nämä teemat ovat säilyneet alueen pihapiireissä ja talokortteleissa näihin päiviin saakka. Alueella on paljon puisto- ja metsäalueita sekä kivityksiä.

Useat asuntomessujen aikaiset ratkaisut on kuitenkin jätetty messujen jälkeen ilman riittävää ylläpitoa ja korjausvelan kasvaessa tulleet ylläpidollisesti tiensä päähän. Ikääntyminen näkyy puistoalueiden rämettymisenä sekä esimerkiksi puisten yksityiskohtien lahoamisena. Suojateiden puiset heijastintolpat ovat katkenneet eikä uusia ole saatu tilalle. Aiemmin upea ankkalampi on rämettynyt ja rehevöitynyt ja paikalla ollut näköalatasanne levähdyspenkkeineen ajautui huoltamattomana niin huonoon kuntoon, että kaupunki kävi poistamassa kokonaisuuden. Alueen alkuperäisasukkaan mukaan ylläpidon taso on laskenut kuin lehmän häntä. Hänen mukaansa lampikin on luvattu kunnostaa, mutta lupauksista huolimatta asialle ei ole tehty mitään. Alun perin upeasti viimeistellystä lammesta on jäljellä vain roskia ja risuja täynnä oleva rapakko.

Kivitykset ovat katu-urakoitsijan vaihtumisen 2016 jälkeen useamman vuoden kasvaneet korkeaa rikkaruohoa ja muodostuneet jopa risteysten näköesteiksi. Viime kesänä niitä ei kaupungin toimesta siistitty kertaakaan. Kivitykset oli pidetty puhtaana 19 vuotta, mutta urakoitsijan vaihdon jälkeen tämä ei Raision kaupungin mukaan enää ollut mahdollista. Useat yhteydenotot

Lampi messuajoilta

Lampi nykyään

eivät tuottaneet tulosta ja alueen yleisilme rapistui epäsiistiksi.

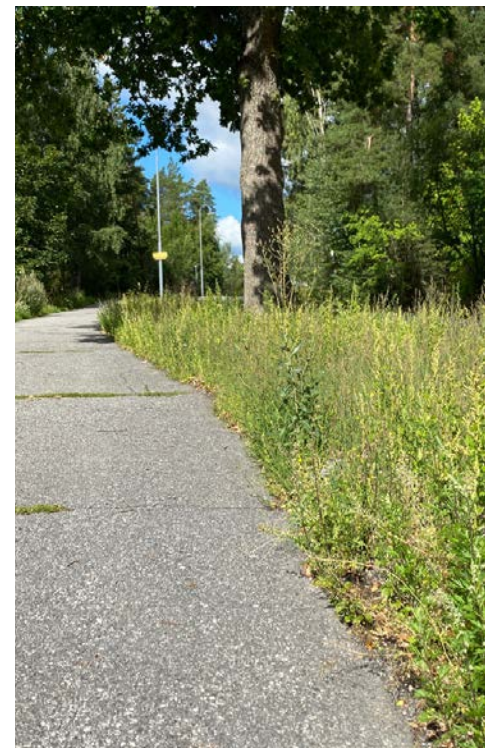
Asuntomessualueella on oma asukasyhdistys, Katteluksen asukasyhdistys ry, joka ajaa aktiivisesti alueen asioita esimerkiksi ylläpidon ja E18 tiehankkeen riittävän melusuojauksen osalta. Keskusteluyhteys Raision kaupungin uuteen tekniseen johtajaan on lyhyen ajan sisällä osoittautunut rakentavamaksi ja suhtautuminen alueen ylläpitoon muuttunut positiivisemmaksi. Alueen toiveet jalkakäytävän ja tien välisen kivitysten ehottamisesta on vihdoinkin kuultu ja rikkaruohojen myrkytykset ovat parhaillaan käynnissä. Jää nähtäväksi, ovatko huonoon kuntoon päässeet kivitykset vielä pelastettavissa.

Naantalina asuntomessut sisältää nyt 25 vuotta myöhemmin runsaasti samoja teemoja kuin Raision asuntomessut aikanaan. Luonto, meri ja ihmisten hyvinvointi ovat jälleen keskiössä. Nähtäväksi jää kokeeko Naantalina asuntomessualue saman kohtalon ja nyt silmää hivelevät ratkaisut unohdetaan ja jätetään ilman kunnollista ylläpitoa.

Samaan aikaan Kattelukseen on saatu uusi tekonurmikenttä, joka on päivittäin aktiivisessa käytössä sekä alueen keskeistä leikki- ja kiipeilyaluetta ”vesipuistoa” on päivitetty uusilla kiipeilytelineillä. Tämä antaa toivoa siitä, ettei Katteluksen asuinalue ole unohdettu. Vielä kun kentän nurmialueet siistittisiin useammin kuin kerran kesässä.

Ajotien ja polkupyörätien välinen kivetys on päästetty huonoon kuntoon - kuvat kuvaa nykytilannetta Raisiossa.

Ilmakuvaa Raision asuntomessualueesta vuonna 1997.

Tuhoutunut Katteluksen Linturtorni.

Inkkaripuiston toteemipaalut niiden ollessa vielä kunnossa.

On kuitenkin hyvä muistuttaa myös asukkaiden vastuusta yhteisten alueiden ylläpitoon liittyen. Raision kaupunki rakennutti asuntomessuille muun muassa pihakortteleiden portit ja katokset lahjana ja lahjoitukseen kuului kymmenen vuoden ylläpito. Tämän jälkeen ylläpito on siirtynyt pihakortteleiden asukkaiden vastuulle. Kiinteistöillä on myös muita ylläpidollisia ja siisteyteen liittyviä vastuuta, jotka on kuvattu hyvin Rai-

sion nettisivuilla ”Asuminen ja ympäristö”-osiossa.

Kiinteistöjen vierustat ja jalkakäytävien kesäaikainen puhtaanapito kuuluvat lehtien, lian ja kasvillisuuden siistimisen osalta kiinteistölle. Hoidetaan siis osuutemme alueen siisteyden ja viihtyvyyden varmistamiseksi!

Jussi ja Pia Satopää
Katteluksen
Asukasyhdistys ry

Luonto ja meri ovat keskiössä myös Naantalin asuntomessualueella.

Kaanaan omakotiyhdistyksen ryhmävierailut asuntomessuille

Asuntomessut pidettiin tänä vuonna lähiseudulla eli Lounatuulen alueella Naantalin Luonnonmaalla. Sinne pääsi kätevästi Föli-bussilla, joka meni suoraan messuportille. Kaanaan omakotiyhdistyksen ryhmätutustumispäivät olivat to 28.7. ja la 6.8. ja osallistujia oli yhteensä reilut 40. Messukohteita oli yli 30 ja lisäksi alueella oli useita näytteilleasettajia. Arkipäivän ryhmävierailuihin sai valita infon muutamista annetuista aiheista ja yhdistyksen valitsema info koski ajankohtaista aurinkoenergiaa. Aurinkoenergia oli sopiva infon aihe myös sen vuoksi, että messualueella on panostettu aurinkoenergiaan ja alueella on mm. oma aurinkovoimala ja älymuuntamo, jotka tuottavat sähköä messukoteihin.

Yhtenä messuteemana on ollut myös luonnon kunnioitus. Kadut on rakennettu kallioita väistellen, alueen kunnallistekniikka on rakentunut luontoa varoen ja puita on kaadettu mahdollisimman vähän. Alueella on suuret korkeuserot, jyh-

keätä kalliota jäkälineen ja mäntymetsää. Teeman huomasi myös messutalojen pihossa, jotka on rakennettu alkuperäisten maastonmuotojen mukaan siten, että olemassa ollutta kasvillisuutta on säilytetty paljon. Nurmikkoa ei alueella juurikaan näkynyt, yhden talon pihassa taisi olla pieni nurmikkoalue.

Torstai-iltoina messualueen rannassa oli artisti-iltoja ja omakotiyhdistyksen ryhmäpäivän esiintyjänä oli **Samuli Edelmänn**. Messuilla sai tutustua myös venemessuihin. Rannassa on venesataman lisäksi myös saunarivitalo, josta voi jatkossa myös vuokrata tiloja. Rantaan suunnitellaan myös avantouintipaikkaa ensi talveksi.

Sää suosi molempia vierailupäiviä, ei ollut hellettä eikä rankkasadetta. Kävelyä tuli paljon, ainakin jos halusi tutustua kaikkiin kohteisiin. Askelmittarin lukemat päivän jälkeen olivat helposti lähes 15000.

Kiitokset kaikille osallistujille!

Messutaloihin pääsee vieläkin tutustumaan virtuaalisesti, katso ohjeet www.asuntomessut.fi.

Kuvat:
Raision asuntomessut: Raision kaupungin arkisto
Naantalin asuntomessut: Kristiina Löfgren
Nykytilan kuvat: Jussi Satopää

Kaikki mukaan energiatalloisiin!

Energian hinnan ja saatavuuden ongelmien vuoksi valtioneuvoston Astetta alemmas-kampanja kehottaa kaikkia tarkastamaan energiankulutustaan. Tässä jutussa esitellään lyhyesti kampanjan vinkkejä energian säästämiseen ja kulutushuippujen tasaamiseen erityisesti omakotiasujan näkökulmasta. Kampanjan energiansäästövinkkejä esiteltiin myös Raision kaupungin ja Valonian järjestämässä Energiaillassa raisiolaisille 13.10.2022.

Villapaita

Villapaidalla tarkoitan asunnon huoneilman laskemista alemmalle tasolle. Tällä on välitön vaikutus energiankulutukseen. Astetta alemmas-kampanjasivuston mukaan lämpötilan laskeminen yhdellä asteella merkitsee viisi prosenttia pienempää energiankulutusta. Lämpötilaa voi laskea puoli astetta kerrallaan, jolloin muutos ei kerralla ole liian suuri ja elimistö ehtii tottumaan uuteen lämpötilaan. Mukava huonelämpötila kun on jossain määrin tottumiskysymys. Alenna lämpötilaa asuinhuoneissa yhdellä asteella. Aputiloista, kuten rappukäytävistä, varastoista, autotalleista sekä asuinhuoneista, joita ei käytetä aktiivisesti, voit laskea lämpötilaa reilumminkin.

Sähkön käytön ajoittaminen

Sähkön käytön ajoittamisella voit vaikuttaa ensinnäkin sähkön riittävyys koko yhteiskunnassa. Valtakunnallisesti sähkön käytössä on arkipäivisin kaksi kulutushuippua: aamulla kello 8–10 ja alkuillasta kello 16–17, usein vielä uudelleen 19–20 välillä. Siirrä omaa sähkökäyttöäsi näiden tuntien ulkopuolelle. Se pienentää sähkökatkojen riskiä. Yhteiskunnan sähköturvallisuuden takia kulutuksen tasaaminen on nyt välttämätöntä ja järkevää riippumatta siitä, onko käytössäsi kiinteähintainen tai pörssisähkösopimus. Jos käytössäsi on pörssisähkösopimus, on sähkön käytön ajoittamisella myös merkittävä vaikutus omaan sähkölaskuusi. Siirrä esimerkiksi astian- ja pyykinpesukoneiden käyttö aikaiseen aamuun, keskipäivään tai myöhempään iltaan, vaikka hyödyntämällä ajastustoimintoa. Sammuta tai ajasta kylpyhuoneen mukavuuslattialämmitys kulutushuippujen ulkopuolelle. Käytä sähkökiuasta viikonloppuisin. Voit ehkä myös painottaa huoneilman tai käyttöveden lämmitystä edullisemmille tunneille.

Lyhyemmät suihkut

Suurin osa lämpimästä käyttövedestä kuluu peseytymiseen. Niinpä suihkun käytön muuttamisella voi vaikuttaa merkittävästi energiankulutukseen. Lyhennä siis suihkuaikaa ja sääda suihkun teho pienemmälle. Sulje suihku saippuoinnin ajaksi. Sulje hana myös hampaidenpesun ajaksi.

Mukavuuslattialämmityksen kohtuullinen käyttö

Etenkin kylpyhuoneiden huonelämpötilaan vaikuttaa usein sähköinen mukavuuslattialämmitys, joka lämmittää huonetta päälämmitysjärjestelmän lisäksi. Jos lattialämmitysjärjestelmälläsi on jo ikää, voi ohjaustermostaattien uusiminen olla järkevää. Joka tapauksessa lattialämmityksen järkevä

Astetta alemmas -kampanjan tavoitteena on, että:

- Kaikki suomalaiset tekevät konkreettisia ja nopeasti tehoavia energiansäästötekoja
- Sähkön käyttöä rajoitetaan omatoimisesti vuorokauden huippukulutustunneilla
- Energiankulutusta vähennetään kauttaaltaan koko yhteiskunnassa; kodeissa ja taloyhtiöissä, yrityksissä, kunnissa, järjestöissä ja oppilaitoksissa.

Voit tutustua kampanjaan tarkemmin osoitteessa www.astettaalemmas.fi.

käyttö kannattaa. Alenna lattialämmityksen lämpötilaa niin, että lattia tuntuu paljaassa jalkapohjassa haalealta, ei kuumalta. Sulje lattialämmitys loman tai muun pidemmän poissaolon ajaksi. Hyödynnä lattialämmityksen ajastinta siten, että lämmitys käynnistyy muutamaa tuntia ennen niitä aikoja, kun huonetta käytetään eniten. Pidä kylpyhuoneen ovi suljettuna, jottei lämpö karkaa muihin tiloihin.

Järkevä viihde-elektroniikan käyttö

Yksittäinen viihde-elektroniikkalaite ei kuluta paljon sähköä, mutta yhteensä ne vievät nykyään jo 7 prosenttia kotitalouksien sähkön käytöstä. Sammuta siis kaikki viihdelaitteet käytön päättyttyä. Muista, että myös valmiustila kuluttaa sähköä. Hyödynnä laitteiden

virransäästöominaisuuksia. Sulje mobiililaitteista virtaa kuluttavat paikannuspalvelut ja sovellukset, kun et aktiivisesti käytä niitä. Tarkista laitteiden energiatehokkuus. Esimerkiksi kannettava tietokone kuluttaa jopa 80 % vähemmän sähköä kuin pöytäkone.

Muita keinoja

Kampanjan sivuilta www.astettaalemmas.fi löydät runsaasti lisää ohjeita, joista voit valita juuri itselle tehokkaimmat ja sopivimmat tavat säästää energiaa. Sivustolla annetaan erikseen ohjeet mm. sähkölämmittäjille ja esitellään myös erilaisia tapoja tehdä energiaremontteja. Energiaremonttien kohdalla on viisasta turvautua suunnitteluapuun, jotta investoinnit tuottavat parhaat hyödyt.

Juuso Jaakkola

Marttojen

Energiansäästövinkkejä

Kotitalouksien käyttämästä energiasta suurin osa kuluu kodin ja käyttöveden lämmittämiseen. Sen lisäksi sähköä kuluu kodinkoneisiin, muihin sähkölaitteisiin ja valaistukseen.

Näin säästät energiaa keittiössä:

Kylmälaitteiden sijoitus

Kylmälaitteet kannattaa sijoittaa erilleen uunista, astianpesukoneesta ja lämpöpatterista. Suora auringonpaiste lisää laitteen sähkönkulutusta. Energiankulutus voi kasvaa jopa kymmeniä prosentteja, jos kylmälaitteen viereen sijoitettua astianpesukonetta käytetään päivittäin.

Riittävä ilmankierto koneiden ympärillä vähentää sähkölaitteen ympäristön estäminen kylmälaitteen ympäriltä voi jopa kolminkertaistaa sähkönkulutuksen. Kalustepeitteinen kylmälaitte kuluttaa enemmän sähköä kuin vapaasti sijoitettava.

Kylmälaitteiden käyttö

Hanki kylmälaitteisiin lämpömittari ja seuraa niiden lämpötilaa. Sopiva lämpötila jääkaapille on +2–+6 astetta ja pakastimelle -18 astetta. Lika ja jää lisäävät laitteen energian kulutusta.

Kylmälaitteet kannattaa pitää puhtaana ja sulattaa tarvittaessa. Myös laitteen ovien tiivisteet kannattaa tarkistaa ja puhdistaa.

Ruoat kannattaa jäähdyttää ja peittää hyvin ennen jääkaappiin tai pakastimeen laittamista. Ruoan voi viilentää esimerkiksi kylmävesihauteessa ja pakastettavat tuotteet voi viilentää jääkaapissa ennen niiden pakastamista. Pakastuskytkin on tarpeen pakastamisen alkuvaiheessa, mutta älä unohda sitä päälle pitkäksi aikaa.

Viileät tuotteet voi tuoda kaupasta kotiin kylmälaukussa ja pienentää siten kylmälaitteen lämpökuormitusta.

Jääkaapin ylitäyttö lisää laitteen energiankulutusta.

Sähkökatkon aikana ja lämpimällä ilmallla kannattaa välttää kylmälaitteiden ovien avaamista.

Ruoanvalmistus

Kattila tai pannu valitaan valmistettavan ruoan määrän mukaan ja keittolevy olisi olla samankokoinen kattilan kanssa.

Keitä vähässä vedessä. Suuri määrä kiehuu hitaammin kuin pieni ja kuluttaa enemmän energiaa. Käytä vedenkeitintä veden kuumentamiseen, koska se on energiatehokkaampi kuin liesi.

Kattilan kantta käyttämällä säästät sekä energiaa että aikaa.

Pilko pienemmäksi, koska pienet palat kypsyvät nopeammin kuin isot lohkot.

Laita kerralla enemmän ruokaa. Säästät energiaa ja vaivaa. Mikroaaltouuni vie vä-

hemmän energiaa kuin uuni. Etenkin pienet annokset kannattaa lämmittää tai vaikkapa valmistaa mikrossa.

Uunin lämmön voi hyödyntää tehokkaasti pitämällä samalla leivontapäivän, jos valmistat uuniruokaa. Hyödynnä esi- ja jälkilämpö.

Kiertoilmauuni on ylä- ja alalämpöuunia energiatehokkaampi. Sitä ei tarvitse esilämmittää ja paistolämmöksi riittää 20 astetta matalampi lämpötila. Lisäksi voit paistaa usean pellillisen kerralla.

Katri Mikkola
Lähde: Marttakoulu

RUOKA SÄHKÖKATKON AIKANA

- Säilytä pilaantuvat elintarvikkeet kylmällä ilmalla ulkona hyvin suojattuina.
- Vältä pakastimen avaamista.
- Suojaa kylmälaitteiden alustat sulamisvesiltä.
- Valmista tarvittaessa ruokaa retkikeittimellä tai pihalla grillin avulla, jos se on mahdollista. Myös uunia ja takkaa voi hyödyntää ruoanlaitossa.

PYSY LÄMPIMÄNÄ

- Varaa riittävästi lämpimiä vaatteita ja peittoja.
- Syö hyvin ja lepää riittävästi.
- Uuni tai takka ovat hyviä varalämmön lähteitä.
- Sulje ikkunat. Pidä ulko-ovi kiinni. Sulje väliovet ja tuki raot.
- Alkoholi on huono lämmike.

Toimi näin sähkökatkon aikana

JOS KODIN LÄMPÖTILA LASKEE ALLE +15 ASTEEN

- Yritä pitää yksi tila asunnosta lämpimänä. Sulje ulompien huoneiden ja kulmahuoneiden ovet ja tuki veto matoilla tai pyyhkeillä.
- Peitä ikkunat paksuilla verhoilla tai vilteillä. Tuo lattialle lisää mattoja.
- Pue päälle lämpimät, hengittävät vaatteet. Lisää jalkaan sukkia tai kenkiä. Laita tarvittaessa pipo päähän ja hanskat käteen.

JOS JOUDUT NUKKUMAAN KYLMÄSSÄ ASUNNOSSA

- Siirrä vuoteet mahdollisimman lämpimään tilaan. Kaiva esiin kaikki täkit ja viltit. Hyvässä makuupussissa tärkeitä hyvin.
- Nuku vierekkäin perheenjäsenten kanssa yhteisten peittojen alla.
- Pystyt retkikeltiltä sisällä tai tee vilteistä teltta pöydän ympärille ja nuku siellä.

Lähde: 72tunt

Pian Pakari & Bistro

Tarjoamme arkisin lounasta klo 10:30-14.

Tiistaista lauantaihin klo 14 alkaen iltaan asti voit tilata ruokaa bistromme uudistetulta ruokalistalta. Saatavana myös kuukausittain vaihtuva Kolmen ruokalajin menu.

Varaathan illalla pöytäsi etukäteen
050-534 4412. A-oikeudet.

AITO - PAIKALLINEN - INTOHIMONA MAKU

www.pianpakari.com

Vuorenpääkatu 1, Raisio
Puhelin: 050 534 4412

Yhteistyössä:

KAANAAN GRILLI-KIOSKI

Laadukkaat annokset jokaisen makuun!

MA suljettu
TI-TO 10:30-20:00
PE 10:30-21:00
LA-SU 12:00-21:00

Kaanaanrannantie 2, Raisio
puh. 040-721 5602

Second hand myymälä ja lounaskahvila on viimein avattu Raisioon!

-Varaa myyntipaikkasi ja myy helposti lasten vaatteet ja tarvikkeet.

-Löydä käsintehdyt kotimaiset lahjat meiltä ympäri vuoden

-Varaa elämäystila Aatos ja vietä meillä lastensynttärin tai vaikka yhdistyksesi kokous

Tällä kupongilla kuuluisa Ihmemaan uunipuuroannos kahvilassa vain 5€

Kuponki voimassa 30.12.202 asti

Kellarimäenkatu 1,
2.krs, Raisio

LM Infra Oy

Olkiluodon vierailuryhmä 29.10.2022

Yleiskuvaa ydinvoimalasta. / Kuvapankkikuva

Tutustuminen ydinvoimalaan

Omakotiyhdistyksen Olkiluodon matka 29.10.22

Kun aamulla sateisesta Kaanaasta lähdimme kohti Eurajokea oli Taivassalon Auton 54 hengen bussi viimeistä paikkaa myöten täynnä. ”Rannalle” oli jäänyt vielä yli 20 halukasta, jotka eivät tällä kertaa mukaan mahtuneet. Sisäänkirjautuminen eli ennakkoon toimitetun osallistujaluettelon mukainen henkilökorttien tarkastuskin kesti näin isolla joukolla aikansa, mutta kohta päästiin väljään auditorioon, jossa yhtiön opas, vuosikymmeniä voimalan kehityksessä mukana ollut insinööri asiantuntevasti selvitti sekä voimalaluodon rakentamisen vaiheita ja nykytilaa, että ydinvoimatekniikkaa.

Alun perin 660 Mw:n Olkiluoto 1:stä ja 2.:sta rakennettiin osin yhtä aikaa vuodesta 1974 ja saatiin käyttöön vuosina 1979 ja 1982. Ne oli alun perin luvitettu 40 vuoden käyttöajalle, mutta kehittyneen tekniikan myötä niiden tehoja on pystytty nostamaan 880 Mw:iin ja käyttöaikaa pidennetty nyt 20 vuotta lisää. Ykkönen ja Kakkonen ovat kiehutusvesireaktoreita, jossa paineestiassa kuumentunut höyry johdetaan suoraan generaattoreita pyörittäviin turbiineihin. Olkiluoto 3. on teholtaan kaksinkertainen ja toimintaperiaatteiltaan hieman

poikkeava, uudemman tyyppinen painevesivoimala, jossa paineastian lämpö siirtyy lämmönvaihtimen kautta turbiineita pyörittävään höyryyn ja turbiinisali on säteilyvapaata aluetta. Kolmosen rakentaminen aloitettiin v. 2005 ja sen piti valmistua v. 2009. Nyt tiedämme, että monista syistä johtuen ja hyvistä toiveista huolimatta, ei vielä nytkään, lokakuussa 2022 lopullisesta kaupallisen tuotannon aloittamispäivästä ole tietoa. Voimala-alueella on 200 Mw : tehoinen kaasuturbiinilaitos ja 80 Mw:n tehoinen akkutekniikkaa käyttävä varavoima varmistamaan mahdollisen hätäpysäytyksen jälkeistä jäähdytystä varten. Ydinvoimalan polttoaine uraani ladataan reaktoriin sadoissa polttoainepuissa, joista osa vuosittain tehon heikennettyä vaihdetaan uusiin. Reaktorista poistettutkin polttoainesauvat tuottavat vielä runsaasti lämpöä ja aluksi niitä säilytetään kymmenkunta vuotta voimalarakennuksen vesialtaissa ja sen jälkeen vielä erillisessä käytetyn polttoaineen jäähdytysrakennuksen altaissa. Kun noin 40 vuoden jälkeen polttoainesauvojen lämpötila on laskenut alle 100:n c asteen voidaan ne pakata lopullisiin valurauta/kuparis-

lintereihin ja sijoittaa Olkiluodon maanalaisiin kallioluoliin. Tämä käytetyn polttoaineen loppusijoitustekniikka on ainutlaatuinen ja ensimmäinen maailmassa. Vaikka ydinvoimaa on kaupallisesti hyödynnetty jo 60 vuoden ajan on loppusijoitus vielä kaikkialla muualla ratkaisematta. Olkiluodossa loppusijoituksesta huolehtii voimalayhtiön tytäryhtiö Posiva Oy.

Olkiluodossa työskentelee noin 1000 yhtiön omaa työntekijää sekä lisäksi alihankkijat ja huoltoseisokien korjausmiehistö. Vuosittain

töihin otetaan parisataa opiskelijaa kesäharjoittelijoiksi, joista osa myöhemmin palaa tutkinnot suoritettuaan yhtiöön vakituisiksi työntekijöiksi. Kenties tälläkin matkalla mukana olleista lukuisista nuorista joku palaa vielä töihin Olkiluodon ”sähkötehtaalle”.

Voimalaesitelmän jälkeen meitä odotti maittava lounas esittelyrakennuksen ruokalassa ja sen jälkeen kiertoajelu bussilla voimala-alueella. Loppusijoitusonkaloon emme tällä kertaa päässeet siellä tehtävän kalliopintojen puhdistus- huollon takia. Aluekierroksen jälkeen tutustuimme vielä esittelytilan pysyvään ydinvoimanäyttelyyn, jossa oli nähtävänä mm. todellisen kokoiset polttoainepuut ja loppusi-

joituskapseli. Näyttely on auki joka päivä ilman ennakkoilmoittautumista. Kesäkeskiviikkoisin on järjestetty meille esitetyn kaltaisia laajempia esittelyjä yksittäisille kävijöille. Ryhmäesittelyjä järjestetään ympäri vuoden ja meidänkin yhdistyksemme toivotettiin tervetulleeksi uudelleen, jotta kaikki halukkaat pääsevät mukaan. Uusintaretkeen palataan yhdistyksessä myöhemmin.

Luodetuuli oli pyyhkinnyt taivaan puhtaaksi ja taivutteli jo reippaasti Olkiluodon puidenlatvoja paluumatkalle lähtiessä, joka sujui leppoisasti Mian ja Merjan tarjoamien pasteijoiden ja hedelmien ym. kera.

Esko Lehtinen

Loppusijoituskapseli

Polttoainenippu

Okl 3 suojakuoren rakenne

PARTURI-KAMPAAMO PERLA

Airokuja 1, Raisio 21120

Puh. 02-4380738 Gsm 0405715340
Aukioloaika ark. 9.00-19.00 ja La 10-15

**Haluatko kerätä
seurallesi/yhdistyksellesi
varoja keilaamalla?**

Jos kiinnostuit, niin kysy lisää
petra@raisonkeilailukeskus.com

Sorat, mullat, vaihtolavat, nostotyöt ja kuljetukset

Kuljetus Simola Oy

Lampitie 10, 21210 Raisio | 0400 907 557

*Tervetuloa jouluostoksille
tunnelmalliseen
sisustuspuotiin*

VANHA-VANTO

Vantontie 68, Raisio www.vanhavanto.com

Ensi keväänä viljelylaatikot kukoistamaan

Kuvapankkikuva

Helppohoitoinen viljelylaatikko tuottaa iloa ja hyvää syötävää. Pieni viljelmä sopii jokaiseen pihaan. Yhdestäkin laatikosta saa jo mukavasti satoa ja laatikkotarhaa on helppo myös laajentaa. Pienikin viljely lisää pihan monimuotoisuutta. Perustaminen on helppoa.

Viljelylaatikossa voit kasvat-
taa myös juureksia ja perunaa. Jos kasvatat vain salaattia ja pikkuvihanneksia, riittää yksi lavakaulus. Tarvitset laatikon, koko esim. 120 x 80 cm, korkeus 40 cm (=kaksi lavakaulusta päällekkäin), sanomalehtiä, multaa 400 litraa, kasvien siemeniä ja/tai taimia.

Perusta laatikkopuutarha pihan valoisimpaan paikkaan, ei kuiten-

kaan paahteeseen. Poista monivuotiset rikkakasvit mahdollisimman tarkkaan juurineen. Nurmikkoa ei tarvitse poistaa. Tasoita maan pinnan epätasaisuudet.

Kokoa tai rakenna laatikko. Levitä laatikon pohjalle noin 2-5 cm:n kerros avattuja sanomalehtiä, estämään nurmikon ja rikkakasvien kasvu multaan. Vaihtoehtoisesti voit käyttää myös muuta maatuva materiaalia. Kastele sanomalehdet, eli kaada päälle kaksi kastelukan-
nullista vettä. Lisää laatikko lähes täyteen hyvää, peruslannoitettua ja kalkittua multaa. Kaupan säk-
kimulta sopii. Kastele multa perusteellisesti. Suunnittele, kylvä ja istuta kasvit.

Kuva: Henna Halonen

Kevään Marttaillassa Raisen Kaanaan Martat kokoontuivat Sinin kotipihalle ja perustivat viljelylaatikon aurinkoisessa kevätsäässä.

Kuvat: Kristiina Löfgren

Laatikoissa voi kasvattaa lähes mitä tahansa vihanneksia:

lehtisalaatti	pensasapapu	persilja
parsasalaatti	salkopapu	tilli
retiisi	ruohosipuli	maustekirveli
herne	purjo	timjami
lamopinaatti	sipuli	sitruunamelissa
kesäkurpitsa	lehtikaali	salvia
kehäkukka	maissi	basilika

Seuraa kasvua. Käytä satoa rohkeasti ja säilö ylimääräinen.

Laatikon päälle voit levittää kasvuharson. Harson alla on pari astetta lämpimämpää kuin ulkopuolella ja sato joutuu nopeammin. Hyvin kiinnitetyn harson alle eivät tuholaiset pääse.

- Kastele ja anna lisälannoitusta tarpeen mukaan.
- Tue herne ja salkopapu.
- Poista rikkakasvit.
- Suihkuta mahdolliset tuholaiset ja pöly pois puhtaalla vedellä.
- Poista sairaat kasvit.
- Korjaa sato tarkkaan.
- Porkkananvarret ja muun kasvijätteen voi jättää mullan pinnalle maatumaan.

Lisätietoja Marttojen Kasvata ruokaa viljelylaatikossa -oppaasta:
https://issuu.com/martat-lehti/docs/kasvata_ruokaa_viljelylaatikossa_issuu

Syksyllä ja seuraavana keväänä

- Peitä multa kasvinjätteillä tai puiden lehdillä. Kate suojaa maata ja tarjoaa pieneliöille ruokaa. Pieneliöstö hajottaa kasvijätettä ja samalla ne muokkaavat ja parantavat maata.
- Kalkitse maa neljän vuoden välein, eli lisää puutarhakalkkia syksyllä mullan pinnalle. Tarkista määrä pakkauksen ohjeesta. Puutarhakasvit viihtyvät, kun maan pH eli happamuus on 6-6,5. Jos käytät lannoitteita, jotka sisältävät kalkkia, kalkkia ei tarvitse lisätä erikseen.

- Muokkaa maatumaton jäte keväällä mullan sekaan, lisää tarvittaessa kompostimultaa ja lannoitetta viljelykasvien tarpeen mukaan.
- Kylvä siemeniä, istuta taimia ja aloita laatikkoviljelijän seuraava kesä.
- Lavakaulukset ovat kulmista metallilla vahvistettuja puukehikkoja, joiden koko on noin 120 cm x 80 cm x 20 cm. Yhdestä lavakauluksesta saa yrtti- ja salaattipenkinpenkin, kahdesta päällekkäin pinotusta juures- ja perunamaan. Puuvartistet kasvit tarvitsevat 3-4 päällekkäin pinottua kehikkoa.

Tomaatti on maailman suosituin vihannes

Kuvapankkikuva

Koisakasveihin kuuluva tomaatti on kasvitieteellisesti marja ja sitä kutsutaan vihanneshedelmäksi sen käytön perusteella. Tomaatti on kotoisin Etelä-Amerikasta ja levisi sieltä löytöretkeilijöiden mukana Eurooppaan 1500 -luvun alussa.

Tomaattia on kasvatettu Suomessa ympäri vuotuisesti 1990 -luvulta lähtien. Tällä hetkellä Suomessa viljellään yli 41 miljoonaa kiloa vuosittain. Kotimaisten tomaattien osuus kokonaiskulutuksesta on 60 prosenttia. Erikoistomaattien osuus kulutuksesta on jo yli 15 prosenttia.

Tomaatin sisältämät vitamiinit, kuidut ja hivenaineet ovat hyödyllisiä. Erityisen terveellisen tomaatista tekee sen väriaineessa oleva karotenoidi lykopeeni, joka toimii elimistössämme antioksidanttina eli haitallisia hapettumisreaktioita hidastavana aineena. Tomaatin on tieteellisestikin todettu ehkäisevän sydän- ja verisuonisairauksia ja eturauhassyöpää. Lykopeeni imeytyy elimistöön parhaiten kypsennetyistä ruuista, esimerkiksi tomaattipohjaisista kastikkeista.

Tomaatit kannattaa hankkia mahdollisimman kypsinä ja tuoreina ja säilyttää ne huoneenlämmössä. Alle 13 asteen lämpötilassa

säilytettynä tomaatti vetistyy ja sen maku heikkenee.

Tomaattien miellyttävä hapokkuus, maakuaineet ja makeus sopivat kasvis-, kala- ja liharuokiin. Tomaatti antaa syvyyttä haudutettaviin pataruokiin, kastikkeisiin ja keittoihin. Ripaus sokeria tuo esiin tomaatin pehmeän maun kypsennettäessä. Erikoistomaatit ovat suosittuja naposteluskaviksia, koska niihin kertyy makeutta ja aromia enemmän kuin tavalliseen tomaattiin.

Raision Kaanaan Martat pitivät keväällä Marttaillan, jossa istutimme erilaisten tomaatin siemeniä. Kätevät istutusruukut voi tehdä vaikka sanomalehdistä. Viljelysten sadosta nautimme Maailman suurimmassa Marttaillassa 13.9.2022 sadonkorjuujuhlassa. Tuolloin Martat eri puolilta Suomea kokoon tuivat samaan aikaan. Valmistimme tomaattigalettea, sienisarvia ja mustikkakukkoa.

Ohessa herkullisten tomaattigalettejen resepti myös sinulle, ole hyvä. Tervetuloa mukaan Marttojen toimintaan, yhteystiedot näet infoboxistamme.

Katri Mikkola

Kuvat: Kristiina Löfgren

Maailman suurimmassa Marttaillassa valmistettiin herkuja sadonkorjuujuhlaan.

Kevään Marttaillassa istutimme tomaatin siemeniä.

Kätevät istutusruukut saat sanomalehtiä taittelemalla.

Pienet tomaattigalletet

6 annosta

Valmistusohje

Pohja

125 g kylmää voita tai margariinia
4,5 dl (täysjyvä)vehnä jauhoja
0,5 tl suolaa
1,75 dl kylmää porkkanasosetta
(n. 2 isoa porkkanaa)

Täyte

1 dl turkkilaista jogurtia
mustapippuria
2 kananmuna
3 dl juustoraastetta
(voimakas, esim. port salut)
1 tl kuivattua timjamia
600 g erilaisia tomaatteja

1 kananmuna voiteluun

Tee taikina. Paloittele kylmä voi tai margariini pieniksi kuutioiksi. Laita voi, jauhot ja suola leivontakulhoon ja nypi murumaiseksi. Lisää porkkanasose ja sekoita taikinapalloksi. Kääri taikina muovikelmuun. Nosta jääkaappiin vähintään tunniksi.

Tee täyte. Riko kananmuna kulhoon. Lisää jogurtti ja juustoraaste, mustapippuri ja timjami ja sekoita tasaiseksi. Leikkaa isommista tomaateista viipaleita ja puolita pienet.

Jaa taikina kuuteen osaan ja kauli ohuiksi pyöreiksi kiekkoiksi. Lusikoi juustoseosta jokaisen taikinallevyn päälle, mutta jätä pari senttiä reunoilta tyhjäksi, jotta voit kääntää reunat. Lado tomaattiviipaleita tai puolikkaita kirsikkatomaatteja juuston päälle. käännä piirakan reunat täytteen päälle.

Voitele reunat kananmunalla. Paista piiraita 200-asteisessa uunissa keskitasolla noin 30 minuuttia.

Vinkki! Voit halutessasi tehdä taikinan valmiiksi jo edellisenä iltana.

Resepti: Martat

Raision Kaanaan Martat ry

Tule tutustumaan toimintaamme!

Marttailtoja pidetään noin kolmen viikon välein. Kokoonumispaikkana joko Kaanaan koulu tai jäsenten kodit. Marttailloissa peritään 3€ kahviraha.

Tapahtumat ilmoitetaan Raision Kaanaan Martat -Facebook -sivulla.

Lisäksi viestitämme Raision Kaanaan Marttojen whatsapp -ryhmässä tai tekstiviestitse. Ilmoittaudu postituslistalle.

Puheenjohtaja
Katri Mikkola
050 388 1104

Sihteeri
Kristina Löfgren
040 720 9055

kaanaan.martat@gmail.com

Lisätietoja:

www.martat.fi/marttayhdistykset/raision-kaanaan-martat-ry

Ekaluokkalaisten haastattelut

Kaanaan koulun 4B:n oppilaat

haastattelivat pikkukummejaan.

1. Mikä on nimesi? Elisa.
2. Millainen Kaanaan koulu mielestäsi on? Kaanaan koulu on kiva.
3. Mikä on koulussa sinulle uutta? Mikään ei ole minulle uutta.
4. Mikä koulussa on kivaa? koulussa kaikki on kivaa.
5. Mikä koulussa on vaikeaa? mikään ei ole koulussa vaikeaa.
6. Minkä ikäinen olet? olen 7 vuotta.
7. Mikä on hauskin kouluaine mielestäsi? liikunta ja käsityö.

1. Mikä on nimesi? Elli.
2. Millainen Kaanaan koulu mielestäsi on? Kiva.
3. Mikä on koulussa uutta? Mikään ei ole ollut uutta.
4. Mikä on koulussa kivaa? Kavereiden kanssa leikkiminen.
5. Mikä on koulussa vaikeaa? Mikään ei ole ollut vaikeaa.
6. Harrastatko jotain? Luistelua.
7. Mikä on inhokki ruokasi? Kiivi.
8. Mikä on lempiruokasi? Kalapuikot.
9. Keitä perheeseesi kuuluu? Äiti, isä, pikkusisko ja minä.
10. Kuka on paras kaverisi? Silja.
11. Oliko tämä haastattelu mielestäsi hyvä haastattelu? Oli.

1. Mikä on nimesi? Alexander
2. Millainen Kaanaan koulu mielestäsi on? Kiva
3. Mikä on sinulle koulussa uutta? Läksyt
4. Mikä Koulussa on kivaa? Välkät
5. Mikä on koulussa vaikeaa? Matikka
6. Mikä on sinun lempi peli? Roblox
7. Mitä sinä harrastat? Painia ja irlantilainen tanssia
8. Kuuluuko ananas pizzaan? Kyllä

1. Mikä on nimesi? Kasper
2. Millainen Kaanaan koulu mielestäsi on? Kiva
3. Mikä koulussa on ollut uutta? Eri-
laisia ruokia
4. Mikä koulussa on kivaa? Juokseminen
5. Mikä koulussa on vaikeaa? Läksyjen tekeminen
6. Mitä harrastat? Jalkapalloa
7. Mikä on lempi ruoka? Nauravat nakit
8. Onko veljiä tai siskoja? Isoveli
9. Oletko allerginen? En ole
10. Onko karkki hyvää? Ihan ok

1. Mikä sinun nimesi on? Mimmi
2. Millainen Kaanaan koulu on mielestäsi? Kiva
3. Mikä koulussa on sinulle uutta? Lukeminen
4. Mikä koulussa on kivaa? Välitunnit
5. Mikä koulussa on ollut vaikeaa? Matematiikka
6. Harrastatko jotain? Koripalloa
7. Mitä teet yleensä välitunnilla? Leikin keinupoltista
8. Ketä kuuluu sinun perheeseen? Äiti, isä, Veikka ja Iines.

4B luokan oppilaat Iris Rinne, Vili Haapamäki, Anto Vanto, Akseli Pohjoiskangas ja Sebastian Köningsmann 'Mikä tahansa paitsi reppu kouluun' -päivänä.

Oppilaskunnan teemapäivät – hassunhauskat koulupäivät

Kaanaan koulun oppilaskunta on järjestänyt vähän erilaisia koulupäiviä. Tässä oppilaiden kertomuksia oppilaskunnan teemapäivistä viime keväältä ja syyskuulta. Voi kunpa meilläkin olisi aikanaan ollut näin hauskoja koulupäiviä.

Pääsiäismunajahti

Kaanaan koulun oppilaskunnan hallitus järjesti pääsiäismunajahdin keväällä 2022. Munajahdissa jokainen luokka vuorollaan etsi pääsiäismunan kuvan ja toi sen luokan oppilaskunnan jäsenille, jotka antoivat pienen suklaamunan jokaiselle. Munajahti tehtiin 2-3 oppilaan ryhmissä. Aamulla ennen munajaktia oppilaskunnan 6. luokkalaiset kävivät piilottamassa kuvat, jotka etsittiin oppituntien aikana. Etsimiseen meni noin 10 minuuttia. Jahdissa kaikilla oli todella hauskaa ja paljon energiaa.

Ellen Hyytiä ja Iris Rinne, 4A

Hassujen hiusten päivä

Viime vappuna oppilaskunta järjesti taas hassujen hiusten päivän. Päivän ideana oli, että oppilaat saivat laittaa hiukset hassusti, värjätä muotoilla yms. Hiuksia näkyi mm. porkkanan muotoisia ja värisiä, mustekaloja, monta eri väriä ja tietenkin hauskoja kampa-uksia. Oppilaiden mielestä päivä oli hauska

1. Mikä sinun nimesi on? Stella
2. Minkä ikäinen olet? 7 vuotta
3. Mikä on lempivärisi? Vihreä
4. Millainen on Kaanaan koulu? Kiva
5. Mikä koulussa on uutta? Aika paljon uutta
6. Mikä on lempiruokasi? Spagetti
7. Mikä koulussa on kivaa? Liikunta
8. Mikä koulussa on vaikeaa? Miinus lasku
9. Mikä on lempiohjelmasi? En tiedä
10. Keitä perheeseesi kuuluu? Isä, äiti ja isovel
11. Mikä on lempieläimesi? Koira

ja hiuksia näkyi erilaisia, myös opettajat olivat mukana.

Oosa Mäkipää ja Vilma Töykkälä, 6A

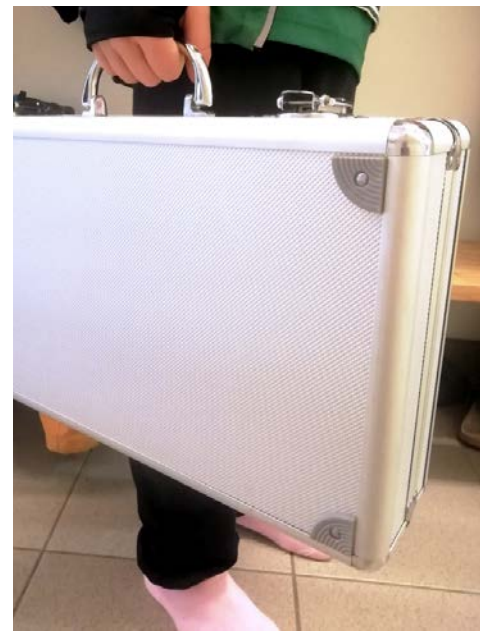
Mikä tahansa muu kuin reppu kouluun -päivä

Kaanaan koulun oppilaskunta järjesti 'Mikä tahansa paitsi reppu kouluun' -päivän syyskuussa. Päivää odotettiin innolla ja kun päivä vihdoinkin tuli, innostus oli huipussaan. Päivä oli hupaisa. Reppuja oli monia erilaisia, kuten roskakoreja, golfkasseja, pussilakanoita ja paljon muuta. Kaikki pitivät päivästä. Päivä oli syyskuussa koulun kohokohta. Kaikki miettivät, miksi tällaista ei ole joka päivä. Päivä on ollut suosittu myös muissa kouluissa.

Nooa Mattila 6A ja Otso Haukka 6B

1. Mikä on nimesi? Minun nimeni on Tauno
2. Mitä harrastat? Harrastan parkouria uintia partiota ja painia
3. Millainen Kaanaan koulu mielestäsi on? Kaanaan koulu on kiva.
4. Mikä on koulussa uutta? Uutta minulle on paperimassa askartelu.
5. Mikä on koulussa kivaa? Kivaa on välkä
6. Mikä koulussa on vaikeaa? Ei mikään

1. Mikä on nimesi? Vertti
2. Millainen kaanaan koulu mielestäsi on? Hauska
3. Mikä koulussa on ollut sinulle uutta? Uusi oppilas
4. Mikä koulussa on kivaa? Laskea plus laskuja
5. Mikä koulussa on vaikeaa? Käsityö
6. Mitä sinä harrastat? Jääkiekkoa, uintia ja jalkapalloa
8. Mikä on lempi video pelisi? NHL
9. Mitä täytteitä laitat pitsaan? Kinkku ja ananas
10. Missä maassa haluaisit asua jos suomea ei lasketa? Ruotsi
11. Mitä mieltä olet tästä haastattelusta? Hauska

1. Mikä sinun nimi on? Konsta
2. Millainen Kaanaan koulu on? Ihan kiva.
3. Mikä koulussa sinulle on ollut sinulle uutta? Lukeminen
4. Mikä koulussa on ollut kivaa? Käsityö
5. Mikä koulussa on ollut vaikeaa? Ompelu
6. Mikä on sinun lempi tekeminen? Lukeminen

Ilkivalta koululla ja päiväkodilla hurjassa kasvussa - vanhemmilta toivotaan nyt puuttumista peliin

Kaanaan koulun ja päiväkodin ympäristössä esiintyy tällä hetkellä paljon asiatonta käytöstä sekä huolestuttavaa ilkivaltaa.

Paikkoja sotketaan työntekijöiden mukaan iltaisin, niin arkena kuin viikonloppuna lähes päivittäin. Tekijät vaikuttavat olevan pääosin yläkouluikäisiä nuoria, jotka ovat liikkeellä niin mopoilla, skoot-tereilla, mopoautoilla kuin pyörillä ja jalkaisin. Kyseessä on noin kymmenen nuoren porukka.

Päiväkodilta on kantautunut tietoa, että häiriköinti on todella huolestuttavaa ja aiheuttaa jo vaaraa kaikille osapuolille.

Unohtuneita vaatteita poltetaan, päiväkodin ulkopöytä on töhritty ja nostettu paikaltaan ja sotkua paikalla on päivittäin. Paikalta on löydetty muun muassa nuuskapusseja, nokisia läikkiä rakennusten välittömässä läheisyydessä, tupakanpuraa sekä litistettyjä lonkero- ja oluttölkköjä.

Päiväkodin pihalta on löytynyt myös lapsille erittäin vaarallisia teräviä sähkötupakan osia, sekä pillereitä joiden joukossa on ollut muun muassa päihtymistarkoituksessa käytettävää Rivotriliiä.

Myös alakouluikäisiä paikalla

Paikalla koulun pihalla on iltaisin ollut myös alakouluikäisiä lapsia. Kaanaan koulun rehtori lähetti asiasta viestiä koulun lasten vanhemmille lokakuun puolessa välissä, jossa hän kertoo, että osa tapauksista on selvitetty ja osa selvittämättä. Koulun pihoilla on kameravalvonta, jonka avulla tekijöitä on pystytty selvittämään.

Rehtori on tilanteesta huolissaan. Erityisesti hän nostaa viestissään esiin huolen ilkeilytekijöiden mukana roikkuvista alakouluikäisistä.

- Pyydän, että puhuisitte kotona asiasta, missä porukassa kannattaa liikkua ja missä ei, hän toteaa viestinsä lopuksi.

Tilanteesta on viety tietoa myös kaupungin johdolle, mutta siihen toivotaan tiukkaa puuttumista myös alueen nuorten kotoa. Nuorten vanhempien toivotaan nyt puhuvan nuortensa kanssa koululla hengailusta ja siellä käyttäytymisestä, jotta tilanteeseen saataisiin pikaisesti muutos.

Lisäksi alueella iltaisin liikkuvilta aikuisilta toivotaan rohkeutta puuttua ilkivaltatilanteisiin soittamalla hätäkeskukseen tarvittaessa.

Syysloma päivähoidossa

Syyslomaviikon koittaessa osa Kaanaan päiväkodin lapsista lähtee lomalle. Osa kuitenkin käy päiväkodissa tavalliseen tapaan tälläkin viikolla. Mitä päiväkodissa tapahtuu syyslomaviikolla? Onko jokin erilaista?

Pedagoginen toiminta jatkuu päiväkodissa lomaviikolla, mutta varhaiskasvatussuunnitelmasta korostuvat eri osa-alueet. Lasten osallisuus korostuu erityisesti lomaviikolla. Pienemmällä lapsiryhmällä pystytään toteuttamaan enemmän lasten toiveita. Kymmenen toivetta viikossa on helpompi toteuttaa, kuin vaikkapa 21 toivetta viikossa. Toiminta on

myös joustavampaa ja tilojakin voi hyödyntää vapaammin. Maanantaina aamupalalla Pajulassa 4-5-vuotiaat pohtivat, että vain ulkona voi olla hippaa. Koulun liikuntasali oli kuitenkin tyhjänä, joten Pajulan lapset pääsivätkin sisälle hippaa leikkimään jo tunnin päästä aamupalasta.

Sosiaaliset taidot ja vuorovaikutus nousevat myös esille. Ryhmiä yhdistetään jonkin verran. Koulun mennessä kiinni Mäntylän eskarit saapuivat Kuuselaan viskareiden ja eskareiden seuraksi. Leikki on lapsille luonnollinen tapa oppia uutta ja siihen tietysti varattiin nytkin aikaa. Onkin ihan erilaisista löytää yhteinen leikki jonkun muun kuin sen oman suosikkikaverin kanssa. Joku vieraampi lapsikin saattaa tulla tutummaksi ja jatkossa pihalla voidaan leikkiä yhdessä.

Kenties jopa päädytään tulevaisuudessa samalle ykkösluokalle.

Päivähoito on lapsen työtä. Jokaisella lapsella on oikeus lomaan oman perheen kanssa. Kaikkien ei kuitenkaan tarvitse olla lomalla samaan aikaan. Jonkun loma voi syyslomaviikon sijaan sijoittua vaikkapa joulunaikaan tai keväälle. Lomaviikolla päiväkodissa on hauskaa ja kehittävää toimintaa. Se on tavallisesta poikkeava, erityinen viikko myös päiväkodissa. Syyslomaviikolla Pajulassa eräänä aamuna lapsilta kysyttiin, mitä he haluaisivat tehdä. Ensimmäiset vastaukset olivat "leikkiä, nukkua, mennä ulos ja syödä". Taitaa se tavallinenkin arki siis olla aika kivaa.

Salla Heiskari,
Kaanaan päiväkoti

NYT KATTO JA IKKUNAT KUNTOON!

PYYDÄ ILMAINEN KARTOITUSKÄYNTI TAI ESITTELY PUHELIMITSE 02 435 8006 TAI NETTISIVUILTAMME WWW.KYMPPI-KATTO.FI

Meiltä joustavat rahoitusvaihtoehdot!

AVAIMET KÄTEEN • TAKUUTYÖTÄ • 02 435 8006 • KYMPPI-KATTO.FI

Kutosten selostuksia

Kaanaan koulun 6.luokkalaiset harjoittelivat selostuksen kirjoittamista äidinkielen tunneilla. Lue seuraavasta selostukset kuinka tärkeä aamupala onkaan päivän aterioista, miten valmistaa salaattia tai kuinka harastaa vaikka kalastusta, yleisurheilua tai joukkuevoimistelua? Tai miten perustaa vaikka oma laskettelukeskus? Tai leivo päiväkahville omenapiirakka.

Aamupala on päivän tärkein ateria

Aamupala on päivän tärkein ateria ja sen pitää sisältää proteiinia ja hiilihydraatteja. Ensinnäkin suunnittele aamupala. Nyt ohjeistan tekemään puuron ja kananmunaleivän. Aluksi tehdään puuro. Mittaa kattilaan puurohiutaleet ja maito, anna keittyä n.10 minuuttia. Sillä välin kun puuro keittyy, laita paistinpannulle 1-2 kananmunaa. Paista kypsäksi. Laita leivälle voi, kinkku ja juusto. Lopuksi laita puuron päälle marjoja ja ota iso lasillinen maitoa. Laita kananmunaleivän ympärille paperi, ettei se sotke. Nyt aamupala on valmis syötäväksi!

Milja Salminen 6A

Yleisurheiluharjoitukset

Nyt on vuorossa yleisurheilutreenit. Aluksi pitää tietysti tehdä alkulämmittely, koska se on todella tärkeää. Juostaan reilun kilometrin lenkki maastossa. Sitten, kun ollaan juostu, pitää tehdä aktiiviset venyttelyt ja koordinaatiot. Seuraavaksi, kun ollaan lämpimiä, siirrytään yleisurheilulajeihin. Aloitetaan pituushypyillä. Kävellään hyppypaikalle ja jätetään tavarat siihen. Otetaan askelmerkki ja laitetaan merkiksi vesipullo. Sitten vain juostaan kohti hiekkaa ja venytetään hyppy oikein pitkäksi. Hypätään joitain kertoja ja sen jälkeen voitaisiinkin mitata hyppyjä. Mittanauha valmiiksi ja sitten mahdollisimman pitkä hyppy. Sitten pitääkin vaihtaa lajia. Seuraavaksi on vuorossa lähtöjen otto. Asetetaan telineet paikoilleen ja mitataan ne itselle sopiviksi. Testataan, onko ne hyvässä kohdassa ja sitten vain juoksemaan. Otetaan pientä kisaa kavereiden kesken. Sitten, kun on otettu sopivasti lähtöjä pitää tehdä lopuverryttely. Lopuksi siis juostaan paljain jaloin kenttää pari kierosta ympäri rauhallisesti, sillä se tekee hyvää jalkapohjille. Sitten vielä venyttelyt loppuun. Näin treeni on valmis. Muistakaa urheilla!

Aida Teikari 6A

Joukkuevoimistelutreenit

Joukkuevoimistelu on voimistelua joukkueessa. Joukkuevoimistelussa kilpaillaan eri sarjatasoissa. Joukkuevoimistelun kilpailuohjelma on musiikkiin tehty taiteellinen kokonaisuus. Joukkuevoimistelussa käytetään monia eri välineitä. Ensimmäiseksi valmentajat suunnittelevat treenin, joka sopii juuri siihen päivään. Esimerkiksi, jos on kisakausi treeneissä tehdään ohjelmaa ja jos taas on peruskuntokausi treeneissä harjoitellaan monipuolisesti erilaisia osia joukkuevoimistelussa. Aluksi lämmitellään hyvin, jotta välttytään erilaisilta vammoilta ja tapaturmilta. Voidaan esim. tehdä nauruhyppyä tai liikkua kulmasta kulmaan laukoilla tai erilaisilla hyppyillä. Seuraavaksi venytellään jalat ja selkä, jotta pystytään tekemään isoja hyppyjä ja erilaisia tasapainoja sekä akroja. Voidaan esim. tehdä lonkankoukistajaa ja spagaattia. Sitten tehdään erilaisia tasapainoja ja isoja hyppyjä esim. harppa hyppyjä ja ristivaakaa. Sen jälkeen tehdään ohjelmaa, jonka valmentajat ovat suunnitelleet. Sillä voidaan kilpailla erilaisissa kilpailuissa. Ohjelma on suunniteltu musiikkiin ja siinä on tietty teema. Lopuksi venytellään, jottei kotona ole ihan jumissa. Voidaan esim. venytellä takareidet ja pohkeet. Sitten sanotaan valmentajille heipat ja lähdetään kotiin hyvän treenin jälkeen.

Vilma Töykkälä 6A

Kalastus

Kalastukseen tarvitaan virveli ja uistimia. Parhaita paikkoja kalastukseen ovat kaislikot ja joet. Kala syö parhaiten varhaisaamulla ja illalla ennen auringon laskua. Kalastaminen on kohtuu halpa laji, vaikka uistimia menee. Kun kalastamisen aloittaa niin voi ostaa aluksi halvan virvelisetin ja uistimia. Eri kalojen kalastus esim. ahvenkalastukseen parhaita ovat jiggit, haukikalastukseen ärsyke väriset lipat ja kuhalle moniväriset uistimet.

Arttu Heilimö 6A

Miten perustaa laskettelukeskus?

Ensinnäkin osta sopiva maa-alue, jolle voit rakentaa. Yritä saada, joku maansiirtofirma tekemään. Merkkää alue ja aloita raivaus. Puunkaadon jälkeen, poista kannot ja kivet. Aloita maan tasoittaminen ja muiden maansiirtoasioiden teko. Rakennuta rakennukset joita tarvitaan kuten, kahvio, vuokraamo, ravintola tai muita rakennuksia. Riippuen keskuksesi paikasta voit rakennuttaa mökkejä tai vaikka rinnehotellin. Odota talvea ja aloita lumetus. Muista mainostaa keskustasi, että saat asiakkaita. Jos keskuksesi on tuottoisa, voit ostaa lisää maata ja rakennuttaa lisää rinteitä, mökkejä ja muuta tarvittavaa kuten rinnekoneita, lumitykkeitä ja kelkkoja. Jos yritys onnistuu voi keskus kestää kymmeniä vuosia, kunhan päivität ja parannat keskusta. Nyt keskus on melko valmis ja voit keskittyä vain keskuksen parantamiseen ja yleisten asioiden hoitoon.

Otso Haukka 6B

Kuva: Valeria Zvauns

Miten tehdään omenapiirakka?

Ensimmäiseksi katsot puhelimesta ohjeen, jos ei muista. Sitten otat kaikki välineet esille jääkaapista ja kaapista. Tarvitset kulho, lusikan. Ota esille: 1 kg happamia omenoita, 4 kananmunaa, 3 dl soke-ria, 150 g voita tai leivontamargariinia sulatettuna, 2 dl pirkka-omenatäysmehua tai maitoa, 5 dl vehnäjauhoja, 3 tl leivinjauhetta, 2 tl vanilliinisokeria, (½ tl kardemummaa) Sitten sekoita kulhoon kaikki aineet. Kun olet sekoittanut, otat esille irtopohjavuoan. Jos laitat leivinpaperin, niin ei tarvitse voidella, mutta jos et laita leivinpaperia, niin voitelet. Voit itse päättää, kummin teet. Sitten kaadat taikinan vuokaan. Sen jälkeen kuorit omenat. Yleensä kannattaa kuoria 4 omenaa, mutta jos omenat eivät riitä, niin kuorit lisää ja sitten leikkaa omenat viipaleiksi. Sen jälkeen sinä laitat omenat taikinan päälle ja pinnalle 2-3 rkl sokeria ja 2 tl kanelia. Anna olla uunissa noin 30-60 minuuttia ja sitten se on valmis. Voi syödä omenapiirakan kerman, jätskin ja vaniljakastikkeen kanssa.

Valeria Zvauns 6B

Kaanaalla on nyt oma korjausompelimo

Hanna Lehtonen, uusi yrittäjä Kaanaalla.

1) Kuka olet ja mikä yritys perustettu?

Olen Hanna Lehtonen, ja olen perustanut Kaanaaseen Korjausompelimon, nimeltä Hannan Paikka.

2) Missä yritys sijaitsee?

Opelimoni sijaitsee osoitteessa Kaanaan tie 107.

3) Mistä idea uudelle yritykselle?

Ajatus yrityksen perustamisesta on kytenyt jo pari vuotta jäädessäni terveydellisistä syistä pois kuorma-auton kuljettajan työstä. Suoritin tekstiili- ja muotialan ammattitutkinnon, valmistuin 12/2021. Olen antanut itseni ymmärtää korjausompelulle olevan tarvetta, ja näkisin sitä olevan myös tulevaisuudessa. Asenteiden olisi syytä muuttua kestävämpään suuntaan.

4) Millaista palvelua yritys tarjoaa?

Vaatteiden ja kodin tekstiilien ompelua ja korjauspalvelua. Pääpaino korjausompelussa, sisältäen esim. lahkeiden lyhennykset, veto-

ketjujen vaihdot ym. Myös venekuomujen/-pressujen vetoketjujen tai ikkunoiden vaihto/ korjaus onnistuu.

5) Mikä on kohderyhmä?

Kohderyhmää ei ole tarkemmin määritelty, eli se on ”kaikki, jotka tarvitsevat korjausompelupalvelua”

6) Miten tilaus ja suunnittelu etenevät?

Tilaus ja suunnittelu etenevät niin, että asiakas voi tulla paikalle, tai ottaa yhteyttä ja sopia ajankohdan etukäteen, kumpikin onnistuu.

Kun asiakas on tuonut tuotteen, sovitaan yksityiskohdat ja aikataulu ym. asiat tapauskohtaisesti.

7) Miten toiminta sopii yhteen kestävä vaate - ajatteluun?

Kestävä vaate- ajatus tulisi olla jokaisen ajatuksena. Tarvitaan yleinen asennemuutos kestävämpään suuntaan. Vaate- ja muotiteollisuus tuottaa kestäväntöntä pikamuotia jokaiseen sesonkiin, nopeasti ja halvalla. Korjausompelu voi tuntua kalliilta, kun uuden toppatakin saa halvemmalla kuin vetoketjun vaihdon, mutta jos tässä kohtaa tekee paremman valinnan ja korjauttaa olemassa olevan vaatteen, on hiukan lähempänä kestävä kehitystä. Korjausompelu on siis yksi keino kestävä vaateen ajatuksessa.

Nyt kaikki kaanaalaiset korjauttamaan vaatteitaan ym. Hannan Paikkaan.

Toivotamme onnea ja menestystä uudelle yritykselle!

VÄRIÄ PÄIVÄÄSI, OLE HYVÄ.

RAKENNUSTOIMISTO
LAINIO & LAIVORANTA OY

www.lainio-laivoranta.fi

Keilaperhe Kaanaasta

Tästä kaikki alkoi./ Petra Eriksson-Solan kotialbumi

Keilailu on kenties ihmiskunnan vanhimpia tunnettuja leikkimuotoja. Jo muinaiset egyptiläiset pelasivat vastaavaa ”keilankaatopeliä” yli 7000 vuotta sitten. Jonkin aikaa saatiin Raisioonkin omaa keilahallia odotella, kunnes puuhakkaana ja urheilullisena miehenä tunnettu **Lasse Eriksson** vaimoineen tarttui toimeen ja perusti vuonna 1977 Raisioon oman keilahallin.

Autokorjaamoalan yrittäjänä vuoteen 1980 asti toiminut Lasse Eriksson ja vaimonsa **Ritva** ostivat uudehkon omakotitalon vuonna 1975 Kaanaasta, Isovuorentien varrelta. Ajatuksissa siinsi korjaamotoiminnan siirtäminen naapuritontille ja ompelimon perustaminen vaimolleen kotitalon viereen.

Työteliäs mies oli kunnostautunut myös monessa urheilulajissa. Turun Weikoissa Lasse pelasi jalkapalloa vuoteen 1958 asti, jolloin pelit päättyivät pahaan loukkaantumiseen. Toivuttuaan Lasse kokeili, miltä luistimet tuntuvat jalassa. Hyvältähän ne tuntuivat ja menevä mies pääsi pelaamaan ulkomaita myöden. Lupaava jääkiekkoura katkesi kuitenkin vuonna 1969 taklauseen, jonka seurauksena laji taas vaihtui -nyt oli vuorossa keilaus.

Ajellessaan Kaanaasta korjaamolle töihin ja Kupittaalke keilaamaan 1970-luvun puolivälissä Lassen mielenkiinto kohdistui rakenteilla olleeseen Finlan kiinteistöön. Mahdollisuus keilata Turussa sarjatasolla oli haastavaa ja ajatus keilahallin perustamisesta kotikaupunkiinsa syttyi. Kaupunginhallituksen hyväksyttyä kiinteistön poikkeuslupahakemuksen, huippukeilakoneiden löydyttyä Ruotsista edullisesti ja saatuaan taustatukea etenkin vaimoltaan Ritvalta, joka otti vastuulleen kahviotoiminnan hallilla, ovet avautuivat syyskuussa 1977.

Palo keilata itse ja samalla tuottaa laadukasta keilatoimintaa muille lajia harrastaville sekä houkutella uusia harrastajia keilailun pariin ajoivat Lassea ja Ritvaa eteenpäin. Yrittäjyyden karikkoja oli monia, ja veneilyäkin rakastava pariskunta välillä ajoi karille uiden silti rantaan haavoja nuollen, kun taas toisinaan he onnistuivat välttämään karikat. Vaikka välillä tuntui olevan helpoin-

ta luovuttaa, usko omaan tekemiseen siivitti eteenpäin.

Työ ja sen tekeminen on tuonut aina pariskunnalle mielihyvää ja he ovatkin onnistuneesti kasvattaneet yhteisen tyttärensä **Petra Eriksson-Solan** uutteraksi ja sinnikkääksi yrityksen jatkajaksi. Lassen ja Ritvan tavoite saavutettiin, kun sukupolvenvaihdos tehtiin vuonna 2007, jolloin vietettiin silloin jo keilailukeskukseksi muuttuneen hallitoiminnan kolmekymmentävuotisjuhla. Keilailuun liittyvien palvelujen lisäksi toiminta oli vuosien myötä laajentunut. Ajanjaksojen trendeihin pyrittiin vastaamaan tarjoamalla asiakkaille biljardia, golfsimulaattoria, squashia, solariumia, sauna-, kokous- ja juhlapalveluja, hieronta- ja parturointipalveluja sekä hoh-tokeilausta.

Nykyinen yrittäjä Petra jatkaa toimintaa miehensä, **Esa Solan**, kanssa. Pariskunnan pojista, **Eetusta** ja **Aatusta**, on ollut myös apua, koska Petran tavoin hekin ovat kasvaneet yrittäjäperheen arjessa imien jo äidinmaidossa työn tekemisen tärkeyden. Eetu on jo lentänyt pesästä muun perheen asustellessa melkein kaanaalaisina Tuuvalantien varrella.

Petra sai keilapallon käteensä kuusivuotiaana ja on ehtinyt kilpailla SM-tasolla ja edustaa maajoukkueessa yrittäjyyden ohella. Lasse-isän mitalisaavutukset MM- ja EM-kisoissa ovat olleet hänen kannustiminaan.

Vaikka Raision Keilailukeskus on saanut mm. tunnustusta Vuoden keilahallina 1998

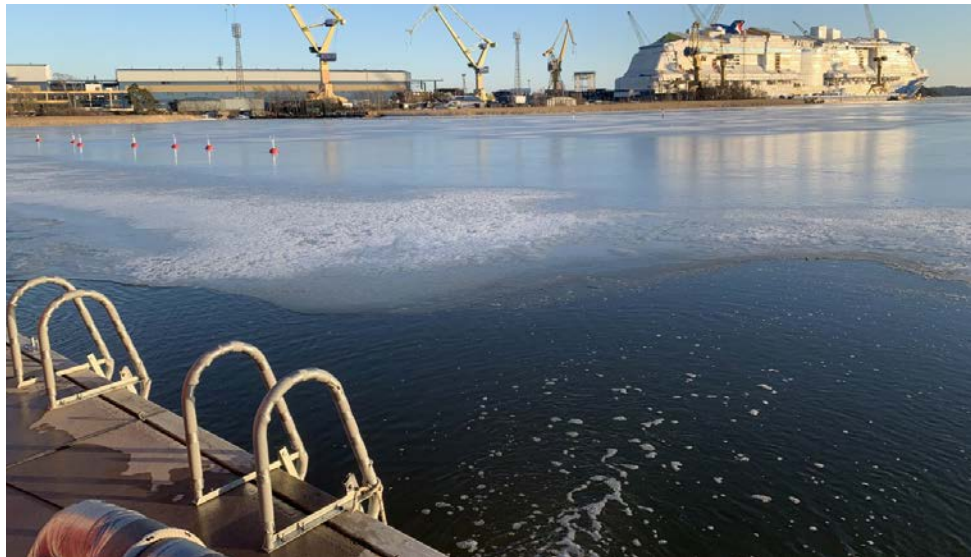

Petra Eriksson-Sola

ja Raision vuoden 2017 yrityksenä, Petra itse toteaa arjen onnistumisten palkitsevan. Yrityksen luotsaaminen on vaatinut Petraltakin ajan hermolla olemista, rohkeita taloudellisia satsauksia ja aikaa. Hän kiittää niin vanhempiensa kuin perhettään mahdollisuudesta kasvaa työnsä mukana. Perhekeskeisyys on ollut myös Raision Keilailukeskuksen toiminnan tavoitteena. Ritva, Lasse ja Petra toteavatkin yhteistuumin, ettei Kaanaanmaata parempaa ja turvallisempaa kasvupaikkaa perheelle ole: ”Täältä on ollut hyvä ponnistaa!”.

Miia Suominen

Kylmäuinnin karmeus ja ihanuus

Kuva: Maria Virko

Kylmäuinnista tai avantuinnista, millä nimellä monet sitä kutsuvat, on tullut muuttaman vuoden aikana huippusuosittu harrastus. Se imaisee helposti harrastajia mukaansa jo ensimmäisestä kokeilukerrasta lähtien. Kaikessa karmeudessaan siinä on jotain niin ihanaa, että huomaa miettivänsä joka kerran jälkeen koska sitä menisi taas seuraavan kerran.

Miksi lajista on sitten tullut niin suosittua. Koronavuodet varmasti vaikuttivat siihen, että ihmiset etsivät uusia tapoja nollata ajatuksiaan. Kylmäuinti on kyllä siihen pa-

rasta. Se tapahtuu luonnossa, yleensä kauniissa maisemissa järven tai meren rannalla. Uimaan mennessä keskittyminen aloitetaan jo laiturilla, joskus jopa jo matkalla uimapaikalle. Veteen mennessä hengitys on kaiken a ja o, rauhallisen hengittämisen kautta kylmään veteen meno on paljon helpompaa. Siinä kun kylmässä vedessä yrität selviytyä, ei muut maailman huolet ja murheet juuri sillä hetkellä paina yhtikäs mitään. Siinä keskitytään täysillä ainoastaan siihen hetkeen, muuttamaan sekuntiin taikka pariin minuuttiin, mitä se uinti sitten kestääkään.

Kun kylmäuinnista puhutaan, puhutaan myös terveysvaikutteista. Moni uimari kokeekin, että kylmäuinnin myötä palautuminen on nopeampaa, verenkierto on parantunut, nukkuminen syvempää, flunssat harvinaisempia ja koko olemus on rauhallisempi.

Parhaimmillaan kylmäuinti on myös sosiaalinen tapahtuma, niin kuin esimerkiksi meille on käynyt. Kaverin kanssa uintireisusta tulee vieläkin mukavampi ja rentouttavampi. Matkalla keskustellaan päivän tapahtumat ja vaihdetaan kuulumiset. Kaverit ovat myös iso osa tsemppaamista mitä välillä kaivataan, kun laiturilla kylmä viima puhalttaa vielä extraa suoritukseen.

Raision alueella kylmäuinti on edullista. Harrastusvälineitäkään ei ole pakko ostaa, pelkkä uikkari ja pipo riittää, toki avantointiin tarkoitettut hanskat ja tossut auttavat paljon siinä vaiheessa, kun vesi on oikeasti kylmää. Raisio ja moni lähikaupunki kustantaa avantointipaikat, mihin pääsee ilmaiseksi tai halutessaan voi maksaa pientä korvausta pukukopin käytöstä. Raisiossa

Kuvat: Janne-Petteri Kumpulainen

Hahdenniemessä oli viime talvena kokeilussa peräkärrysauna sekä pukukopit. Selkeästi tälle oli kysyntää, sillä koskaan siellä ei yksin tarvinnut polskia. Paikkana Hahdenniemi antoi myös todella kauniit puitteet talviselle untiretkelle.

Ja ilmeisesti toiveisiimme on vastattu ja Hahdenniemeen on jo mahdollistettu jälleen tulevalle talvelle avantuinnin puitteet, rannalla odottavat jo upea sauna ja pukukoppi avantouimareita. Katso tarkemmat aukioloajat ja hinnasto Facebookista: Raision sauna ja avantointi -sivulta.

Nähdään siis avannolla!

Terveisin,
Minna Lustila ja Maria Virko

Kaanaan Kunkuista FC Jazziin

Rasmus Jokinen / www.urheilusuomi.com

Kuka olet?
Rasmus Jokinen

Kuinka vanha olet?
Olen kaksikymmentä vuotias

Missä asut?
Asun tällä hetkellä Porissa, mutta olen ko-toisin Kaanaasta.

Mitä kouluja olet käynyt?
Alakoulun Kaanaassa, yläkoulun Vaisaareissa ja toisen asteen opinnot Turussa suorittaan liikunnanohjauksen perustutkinnon.

Mitä teet nyt?
Pelaan jalkapalloa FC Jazzissa puoliammatillisena. Tuleva kausi on toinen Porissa. Pelipaikkani on toppari/keskikenttä.

Milloin aloitit jalkapalloilun?
Kuusivuotiaana Kaanaan Kuninkaissa napulaliigassa.

Kerro jalkapallohistoriasi.
Pelasin Kaanaan Kuninkaissa kymmenvuotiaaksi. Siirryin pelaamaan Ihalan Karhuissa seuraavat kaksi kautta, koska Kaanaassa joukkuetta ei saatu kasaan. Karhuista siirryin SCR:ään. Pelasin siellä vuoden, kunnes RaiFussa aloitti ikäluokkani. RaiFussa pelasin kaksi kautta. Toisen vuoden jälkeen alkoi yhdistelmäjoukkue Paimion Hakan kanssa. Pelasin siis kahdessa joukkueessa samaan aikaan: Paimiossa alueliigaa ja RaiFussa liigaa. Kauden jälkeen siirryin TPS:ään, jossa pelasin kaksi ja puoli vuotta. Siirryin kesken kauden nuorempaan B-juniorina FC Interiin.

FC Interissä olin kaksi ja puoli vuotta. Tämän jälkeen pääsinkin FC Jazziin.

Mikä jalkapallossa viehättää?
Yhdessä tekeminen, kilpaileminen, pukukoppielämä.

Mikä on haasteellisinta jalkapallossa?
Häviäminen sekä virheiden tekeminen ja niiden käsittely.

Mitä odotat jalkapallotulevaisuudeltasi?
Joukkueena menestymistä, voittoja, pelaajana kehittymistä ja täyttää ammatillisuutta.

Kerro vielä joku mieleen jäänyt juttu jalkapallon parista.

Ensimmäisen ammattilaissopimuksen allekirjoittaminen ja sen realisoituminen, että rakkaasta harrastuksesta voi tienata elantonsa sekä tietoisuus siitä, ettei ole käyttänyt lukemattomia harjoittelutunteja turhaan. Matka on tosin vielä kesken ja edessä on monta tuhatta tuntia harjoittelua.

Toivotetaan Rasmukselle tsemppiä tuleviin peleihin!

HELPOMPIA PESULAPALVELUITA!

Täyden palvelun pesulan lisäksi meillä on myös ihastuttava valikoima kotimaisia ja luonnollisia kodin puhdistustuotteita myymälässämme. Poikkea ostoksille!

KAMPANJATARJOUS 30.12.2022 asti:
Tällä ilmoituksella 10€ alennus väh. 50€ kertaostoksesta. Edun voi käyttää myös myymälämme tuotteisiin. Ei voi yhdistää muihin etuihin, 1 kuponki / talous.

Clean Pesulapalvelut Oy

Kellarimäenkatu 1, 21200 Raisio, 02-439 8770
www.cleanpesulapalvelut.fi

CrossFit Armo

Huuhkanantie 2, 21210 Raisio
info@crossfitarmo.com
www.crossfitarmo.com
@crossfitarmo

KROOKILAN KOTISEUTUKESKUKSESSA

AUKIOLOAJAT:
WWW.TAITOVALPURI.FI / f

" EKOLOGISIA SAIPPUOITA JA
PESUACHINEITA, PELLAVAVAATTEITA,
ASUSTEITA, KORUJA SEKÄ
MUITA KOTIMAISIA IHANUUKSIA ! "

Tervetuloa!

Plussan verran parempaa palvelua Raisiossa ja Turussa

Plus

Autohuolto
Vähäheikkiläntie 55, 20810 Turku
Puh. 044 4232 900 | autohuolto.turku@plus.fi

Plus

Katsastus Raisio
Tuotekatu 8 B, 21200 Raisio
Puh. 044 4232 320 | raisio@plus.fi

Plus

Katsastus Turku
Vähäheikkiläntie 55, 20810 Turku
Puh. 044 4232 300 | turku@plus.fi

Lisää tietoa ja katsastuksen ajanvaraus www.plus.fi

Todella monipuolisesti:

- ♦ korut, ketjut, sormukset
- ♦ pöytähopeaa: eri sarjat
- ♦ tinat ja kristallit
- ♦ Kalevala-korut
- ♦ erilaiset kummilahjat

*Kauniisti
pakattu tuote
on mukava
saada ja antaa*

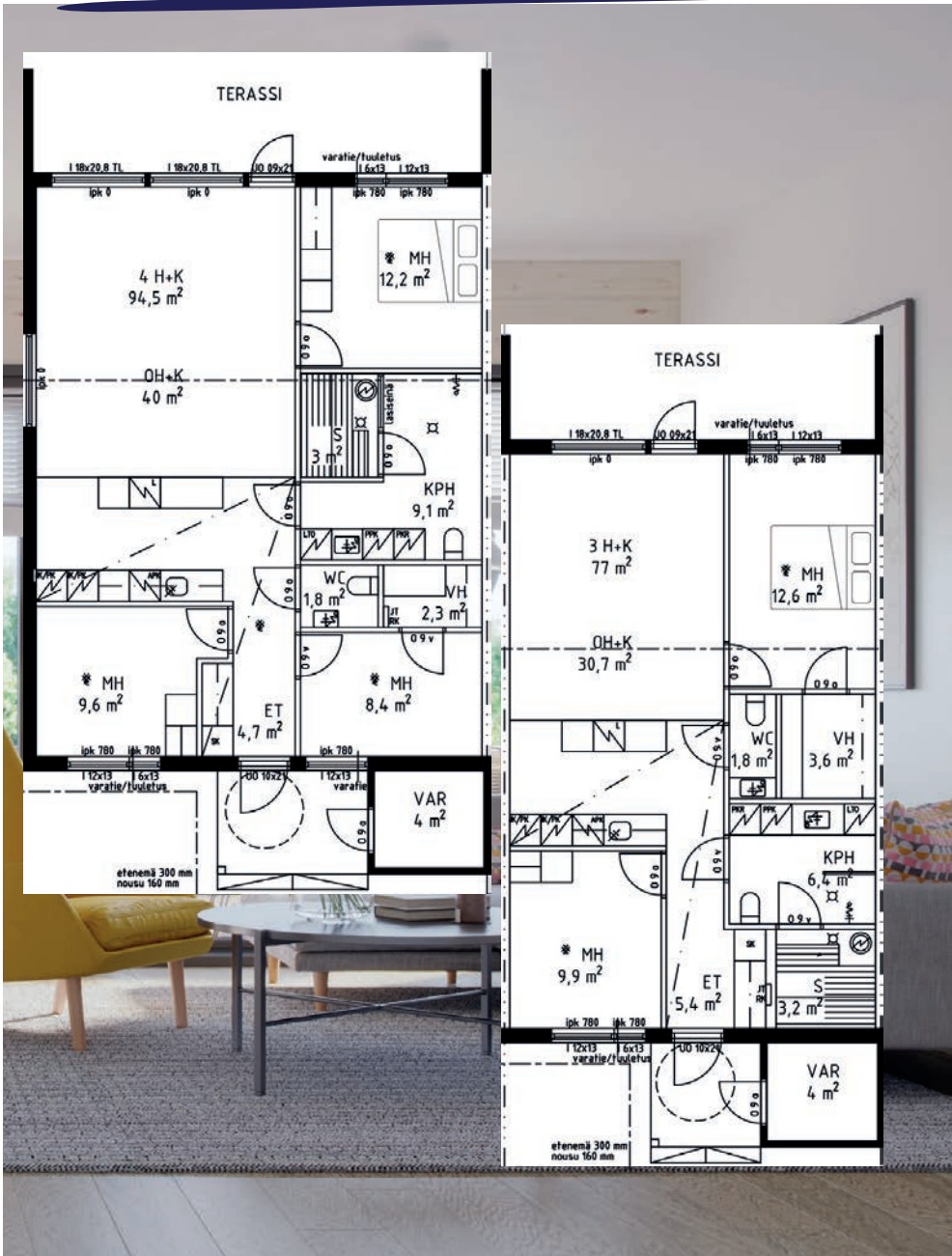
Kultaseppä Veikko Suominen Oy

Nevakatu 1, Kaanaa

ark. 9-19

p. 4397 050

Uusia koteja Kaanaan pientaloalueelle!

Paikallinen ja luotettava Rakennustoimisto Laamo Oy rakentaa painumattomasta massiivihirrestä kahdeksan asunnon rivitaloyhtiön osoitteeseen Kuminakatu 2, Raisio.

Rakentamisessa huomioidaan kestävä kehitys, ja rakennuksen hiilijalanjälki on pieni. Asuntojen pintamateriaalit ovat laadukkaita ja ajattomia. Lämmitysmuotona on edullinen maalämpö. Kaikissa asunnoissa on aurinkoinen terassi ja oma autokatospaikka. Arvioitu valmistuminen 06/2023.

Asunnot	Neliöt	Myyntihinta €	Velaton hinta €
5 kpl 3h+kt+s	77 m ²	122.360,-	305.900,-
3 kpl 4h+kt+s	94,5 m ²	alk. 148.360,-	alk. 370.900,-

Kaanaan Lehden lukijoille viilentävä ilmalämpöpumppu asennettuna kaupan päälle, arvo 4.860,-. Ota yhteyttä: Outi Ääri, outi.aari@arjasmaa.fi tai puh. 050 5696900.

Rakennustoimisto Laamo Oy
Huuhkajantie 2
21210 Raisio
www.laamo.fi